

OULUN ELOKUVAKESKUS RY. ESITTELEVÄ ELOKUVALUETTELO 2017

LUETTELON KÄYTTÄJÄLLE

Edessäsi on Oulun Elokuvakeskuksen esittelevän elokuvaluettelon uusiin laitoksia. Teknisessä levityksessä ovat lisäksi entisen Suomi-Neuvostoliitto-Seuran 16 mm kopiot. Niistä ei peritä esityskorvausta, mutta sen sijaan 13,50 euron suuruiset käsittely- ja postituskulut.

Elokuvaluetteloon ovat kirjoittaneet tekstejä **Pentti Kejonen** (P.K.), **Raimo Kinisjärvi** (R.K.) ja **Sauli Pesonen** (S.P.).

Elokuvien lisäksi lainattavissa on kaksi diasarjaa. **Jouko Jämsän** ja **Pekka Päivärinnan** laatima 20 kuvan diasarja kertoo 16 mm elokuvien esitystilanteen hoitamisesta. Tämä diasarja on lainattavissa maksutta.

Raimo Ahosen laatima diasarja Elokuvailmaisun kehitys sisältää 312 kuvaa. Siinä käydään läpi elokuvan kielen kehitystä vuosisadan alusta 1950-luvulle. Käytetty kuva-aineisto on elokuvista *Kansakunnan synty*, *Panssarilaiva Potemkin*, *Kultakuume*, *Suuri illuusio* ja *Kuolemaantuomittu on karannut*. Diasarjaan liittyy Pentti Kejosen kirjoittama 18-sivuinen opintomoniste. Elokuvailmaisun kehitys -diasarjan vuokra on 17 euroa viikolta.

Elokuvien hinnat ovat:

17,- e/ esitys:

Sairaala, Taas uusi sotku

20,- e/ esitys:

Oulun Elokuvakeskuksen muut lyhytelokuvat

37,- e/ esitys:

Kansakunnan synty

47,- e/ esitys:

Kenraali, Kiellettyä rakkautta, Kultakuume

55,50 e/ esitys:

muut kokoillan elokuvat

16 mm elokuvien hinnoissa on mukana arvonlisävero 24%. Toimituskulut ovat pitkien elokuvien osalta 8,50 e, lyhytelokuvien osalta 6,75 e.

YHTEYSTIEDOT:

Oulun Elokuvakeskus ry.

Hallituskatu 7, 90100 Oulu

Vuokraamo: 040 5201 797/ Sauli Pesonen, sauli.pesonen@oufilmcenter.fi

16 MM KOKOILLAN ELOKUVAT

CHAPLININ POIKA

Sisältö

Yksinäinen äiti hylkää lapsensa. Kulkuri-Charlie löytää tämän ja joutuu ottamaan vauvan kasvatettavakseen. Vuosien myötä isän ja ottopojan suhde on muodostunut rakastavaksi. Pojan sairastuttua huoltoviranomaiset ottavat tämän huostaansa. Loppu kääntyy kuitenkin onnelliseksi, kun pojan oma äiti löytää tämän jälleen.

Arvio

Chaplinin poika on ohjaajansa tunnetuimpia ja rakastetuimpia töitä. Se on kaikessa naiiviudessaan ja yksinkertaisuudessaan vieläkin ylittämätön esimerkki Chaplinin kyvystä luoda loistava, hieman sentimentaalinen komedia, jossa on hymyä kyynelten läpi. Vaikka elokuva on maustettu vahvasti pateettisuudella, voittaa Chaplinin selvä rakkaus aiheitaan kohtaan katsojan aina kerta kerran jälkeen puolelleen.

S.P.

The kid

Valmistusmaa ja -vuosi: Yhdysvallat 1921.
Tuotanto: First National. Ohjaus ja käsikirjoitus: **CHARLES CHAPLIN**.
Kuvaus: Rollie Totheroh. Näyttelijät: Chaplin, Jackie Coogan, Edna Purviance.
60 min. - mv - opt. mus.ääni -S-

KANSAKUNNAN SYNTY

Sisältö

Kansakunnan synty kertoo tarinan Amerikan sisällissodan ajoilta, 1860-luvulta. Kertomuksen keskuksena ovat kaksi perhettä, Stonemanit pohjoisvaltioista ja Cameronit etelävaltioista. Sodan syttyessä perheet joutuvat eri puolille rintamaa. Nuorimmat pojat kaatuvat vihollisina taistelukentällä. Sodan jälkeen kongressiedustaja Stoneman nousee valtaan presidentti Lincolnin kuoltua. Hänen apulaisensa mulatti Lynch havittelee Stonemanin tytärtä. Cameronien nuorin tytär joutuu mustaihoisen ahdistelemaksi ja saa surmansa. Hänen veljensä ryhtyy Ku-Klux-Klanin johtoon. Elokuvahuipentuu Ku-Klux-Klanin ratsastukseen, molemmat perheet yhdistävät voimansa mustien uhkaavaa ylivaltaa vastaan.

Arvio

Kansakunnan synty on merkittävimpiä teoksia elokuvan historiassa. Siinä monia elokuvan kerronnallisia keinoja käytettiin ensi kertaa johdonmukaisesti ja taitavasti suuressa mittakaavassa. *Kansakunnan synnyn* taloudellinen menestyminen muutti koko Yhdysvaltojen elokuvateollisuuden luonnetta. Elokuvan rasismi on kiistämätön. Monissa maissa sen esittäminen kiellettiin kokonaan. Toisaalta elokuva on kuulunut Yhdysvalloissa vuosikymmenet Ku-Klux-Klanin kokoontumisten ohjelmistoon. Sisällöllisesti merkittävin piirre *Kansakunnan synnyssä* on kuitenkin se, että elokuvassa taltioidaan legenda jonka Griffith oli omaksunut lapsuudestaan, etelävaltiolainen käsitys sisällissodasta, sen syistä ja seurauksista.

Keskusteltavaksi

Minkälaisina mustaihoiset esitetään elokuvan eri vaiheissa? Kuinka Griffith kuvaa eri henkilöiden luonteenpiirteitä? Elokuvan valkoihoiset edustavat myös tekijän käsitystä pohjoisvaltioiden ja etelävaltioiden asukkaiden eroista. Miten tämä käy ilmi?

R.K.

The birth of a nation

Valmistusmaa ja -vuosi: Yhdysvallat 1914.
Tuotanto: Epoch Producing Corporation.
Ohjaus: **DAVID WARK GRIFFITH**. Käsikirjoitus: Griffith, Frank E. Woods, Thomas Dixon jr. Kuvaus: G.W. Bitzer. Leikkaus: Griffith. Näyttelijät: Henry E. Walthall, Mae Marsh, Miriam Cooper, Lillian Gish, Ralph Lewis, Spottiswood Aitken, George Siegmann. 125 min. - mv - mykkä - engl.kieliset välitekstit

KENRAALI

Sisältö

Johnnie Gray on Yhdysvaltain sisällissodan puhjetessa Kenraali-veturin kuljettaja. Ammatinsa takia hänet hylätään armeijasta. Johnnien rakastettu pitää sitä pelkuruutena. Pohjoisvaltojen agentit sieppaavat Johnnien Kenraalin. Samassa junassa on myös hänen mielitettynsä. Takaa-ajossa Johnny joutuu vihollislinjojen taakse. Hän onnistuu monien seikkailujen jälkeen pelastamaan tyttärensä ja veturinsa sekä saamaan korkea-arvoisen upseerin vangiksi.

Arvio

Kenraali on Buster Keatonin parhaimpia, ellei kaikkein paras elokuva. Siinä on loistavasti ajoitettuja koomisia temppuja, hyvin rakennettua dramatiikkaa ja selkeä rakenne. *Kenraalissa* Keaton aiheuttaa toistuvasti riemukkaita tilanteita, jotka hän ottaa vastaan lähes ilmeettömällä tyyneydellä ikäänkuin ei käsittäisi lainkaan, mistä on kysymys. Elokuvan pitkä takaa-ajojakso veturilla on edelleenkin ylittämätön suoritus, jossa Keaton osoittaa nerokkuutensa vitsien rakentajana.

Kenraali on seikkailu-, sota- ja rakkaus-elokuva, ja tietysti yksi elokuvan historian suurimpia komedioita. Sen sisällissotajaksot ovat Griffithin *Kansakunnan syntyyn* verrattavia. Silti elokuva sopii oivallisesti myös lapsille, mutta se on ennen kaikkea koko perheen elokuva.

Keskusteltavaksi

Mikä oli mielestäsi elokuvan hauskin kohtaaus? Mihin huumori siinä perustui? Miten koomiset kohtaukset on yleensä rakennettu elokuvassa? Miten Buster Keaton suhtautuu vaikeisiin tilanteisiin (avuton, neuvokas, rohkea, pelkuri jne.)? Kuvaile elokuvan sankaritarta. Poikkeako hän mielestäsi muista näkemistäsi mykkäelokuvan sankarittarista (esim. Chaplinin Edna Purviance)?

P.K.

The General

Valmistusmaa ja -vuosi: Yhdysvallat 1926.
Tuotanto: United Artists/ Joseph M. Schenck. Ohjaus: **BUSTER KEATON, CLYDE BRUCKMAN**. Käsikirjoitus: Keaton, Bruckman. Kuvaus: Bruckman. Näyttelijät: Buster Keaton, Marion Mack, Joe Keaton. 80 min. - mv - opt. musiikki-ääni - engl.kieliset välitekstit

KIELLETTYÄ RAKKAUTTA

Sisältö

Ranskalainen elokuva ruotii työn valmistus-aikana 1960-luvun alussa arkaa aihetta: mustaihaisen miehen ja valkoisen tytön rakkaussuhdetta. Claude Bernard-Aubertin ohjaama ja käsikirjoittama elokuva kantaa ranskalaisen ”uuden aallon” piirteitä erityisesti kamerankäytön ja musiikin suhteen. Rotu-ideologioita vastaan puhuva sanoma välittyä selvänä, mutta ehkä yliopettavaisena.

Les laches vivent d'espoir

Valmistusmaa ja -vuosi: Ranska 1961.
Tuotanto: Lodice ym. Ohjaus, käsikirjoitus:

CLAUDE BERNARD-AUBERT. Kuvaus: Jean Collomb. Musiikki: Michel Magne. Näyttelijät: Francoise Giret, Gordon Heath, Jacques Champreux. 90 min. - mv - ranskankiel. opt. ääni - suomen- ja ruotsinkielinen tekstitys -K-

KULTAKUUME

Sisältö

Kulkuri on mukana suuressa kultaryntäyksessä Klondikeen. Hän joutuu tekemisiin Mustan-Larsenin ja Iso-Jim McKayn kanssa. Musta-Larsen ryöstää Ison-Jimin kultaöydön itselleen, Kulkuri ja Iso-Jim näkevät nälkää mökissään. Kulkuri vaeltaa kaupunkiin ja rakastuu saluunassa tapaamaansa Georgiaan, joka ystävättäriineen pitää Kulkuria pilkkanaan. Lopulta onni potkaisee myös Isoa-Jimiä ja Kulkuria, jotka palaavat retkeltään miljonääreinä.

Arvio

Kultakuume on Chaplinin oma mielielokuva, ja hänen parhaitaan. Aineksia elokuvaansa Chaplin sai suuren kultakuumeen aikaisista historiallisista tapahtumista. Elokuvaa on nähty myös tietyllä tavalla omaelämäkerrallisena kuvana Chaplinin itsensä kohoamisesta tyhjätaskusta miljonääriksi. Vastakkain asetetaan Kulkurin yksinkertaiset moraalikäsitteet ja ympäröivän yhteiskunnan pelisäännöt. Monista kohtauksista on tullut klassisia, kuten saluunan tanssikohtauksesta, jossa Kulkuri näkee Georgian ensimmäisen kerran. Samoin kengänsyöntikohtaus, missä Kulkuri ja Iso-Jim valmistavat kaikkien taiteen sääntöjen mukaisesti Kulkurin kengästä aterian, on maailmankuulu. Kaikkiaan *Kultakuume* on elokuvakomedian perusteoksia.

Keskusteltavaksi

Miten eri tavoin Chaplinin voi sanoa tekevän pilaa seikkailuelokuvan erilaisista tavanomaisista piirteistä? Millä tavoin korostetaan Kulkurin ulkopuolisuutta kaupunkikohtauksissa? Mitä tulkintoja voi antaa elokuvan loppukohtaukselle laivassa? Miten elokuvan merkitys muuttuisi, jos elokuva päättyisi ennen tätä jaksoa?

R.K.

The gold rush

Valmistusmaa ja -vuosi: USA 1925.
Tuotanto: Charles Chaplin/ United Artists. Ohjaus ja käsikirjoitus: **CHARLES CHAPLIN**. Kuvaus: R.H. Thotheroh, Jack Wilson. Lavastus: Charles D. Hall. Näyttelijät: Chaplin, Georgia Hale, Mack Swain, Tom Murray, Betty Morrissey,

Malcolm White, Henry Bergman. 80 min. -
mv - optinen mus.ääni - engl.kieliset väli-
tekstit

16 MM LYHYET LASTENELOKUVAT

KANUUNANKUULA

Sisältö

Koira karkaa laitoksesta. Pakomatalla se päätyy sirkukseen, jossa ystävystyy klovni Hugon kanssa. Hugoon ei olla tyytyväisiä sirkuksessa. Koira pelastaa ystävänsä ryntäämällä maneesille kesken esitystä. Koirasta ja klovnista tulee sirkuksen vetonaula.

Valmistusmaa ja -vuosi: Yhdysvallat 1984.
Ohjaus: **GARY TEMPLETON**. Tarkastusnumero: 94963. 28 min. - opt. **ruotsinkielinen** ääni -S- (suositus yli 3-vuotiaille!)

KENKÄTALON LAPSET

Sisältö

Kenkäatalon muori yrittää pitää huolta mittavasta lapsilaumastaan. Kakarat ovat kurittomia: he sottaavat ruuan kanssa ja fuskaavat iltapesussa. Kun muori saa viimein lapsensa nukkumaan, nämä näyttelevät koiran-unta. Äidin poistuttua pistetään jamit pystyyn. Mukulat laulavat kappaletta "Muori ei siedä musaa tuvassaan", kun äiti ryntää paikalle ja saa lapset nukkumaan risiiniöljyn uhalla. Tämän jälkeen muori virkistää itseään toisenlaisella juomalla.

Arvio

Fleischer-veljekset olivat animaatioelokuvan saralla 1930-luvulla varteenotettavia kilpailijoita jopa itselleen Disneylle. Fleischerien suurin menestys oli *Kippari-Kalle* -sarja. He valmistivat myös muita lyhytanimaatioita, joihin *Kenkäatalon lapset* kuuluu. Kenkäatalon lapset on varsin vauhdikas ja hauska kokonaisuus, musiikilla on siinä keskeinen osuus. Elokuva ei tarvitse suomenkielistä käännöstä, vaikka siinä on verrattain paljon puhetta. Tapahtumat etenevät selkeinä ja luistavasti.

S.P.

The kids in the shoe

Valmistusmaa ja -vuosi: Yhdysvallat 1935.
Tuotanto: Max Fleischer. Ohjaus: **DAVE FLEISCHER**. Animointi: Seymour Kneitel. Musiikki: Sammy Timberg. 7 min. - väri - opt. englanninkielinen ääni

KOMEROSSANI ON PAINAJAINEN

Sisältö

Christopher on viisivuotias poika, joka viettää iltaa lastenvahdin kanssa. Hän haluaisi katsoa televisiosta jännityselokuvaa, mutta hoitaja vaihtaa kanavan kesken jännittävän kohdan, jossa päähenkilöt kurkistavat komeroon. Yöllä poika näkee unta, jossa komerosta tulee mörkö. Se onkin yhtä pelokas kuin poika.

There is a nightmare in my closet

Valmistusmaa ja -vuosi: USA 1987. Ohjaus: **GARY TEMPLETON**. Tarkastusnumero: 96330. 15 min. - väri - opt. **ruotsin- ja englanninkielinen** ääni -S- (suositus yli 6-vuotiaille)

MARMORIKUULA

Sisältö

Poika pelaa marmorikuulilla kadulla. Kuula näyttää olevan taiottu, sillä poika osuu kaikkiin pelitovereiden kuuliin. Se karkaa pojalta kuitenkin viemäriin. Mies hevosajoneuvossa omii kuulun itselleen. Poika lähtee seuraamaan häntä potkulaudalla. Mies toimittaa kuulun junaan. Poika seuraa juna moottoripyöräksi muuttuneella laudalla. Kuula toimitetaan upseerille, jota lähdetään kuljettamaan autolla. Poika seuraa autoa. Paraatia tarkastettaessa upseeri huomaa kuulun taskussaan. Hän heittää sen pois, jolloin kuula tipahtaa tykinpiippuun. Tykki laukaistaan. Poika saa kuulun käsiinsä. Sotilaat lähtevät seuraamaan karkaavaa poikaa. Panssarivaunu tulee mukaan, mutta kuula suojanaan poika pääsee pakenemaan.

Arvio

Marmorikuula on varhaisnuoren fantasia-maailmaa kuvaava elokuva, jossa on ehkä turhan paljon kamerakeikailua. Erikoisobjektiivien käyttäen saadaan maailma näkyväksi marmorikuulan silmin. Tällainen kuvakerronta sopii toisaalta *Marmorikuulan* teemaan. Se onnistuu tavoittamaan kuvaamansa ikäluokan fantasiat. Elokuvan yhteydessä onkin mitä aiheellisinta keskustella todellisuuden ja mielikuvituksen suhteesta. *Marmorikuula* sopii ala-asteen kouluopetukseen 8 - 12-vuotiaille.

P.K.

Valmistusmaa: Hollanti. Ohjaus: **JAN OONK**. 10 min. - väri - opt. musiikki-ääni

PETTERI PUNAKUONO

Sisältö

Petteri on poronvasa, jonka murheena on loistavanpunainen nenä. Joulun alla toiset porot pilkkaavat Petteriä, joka piiloutuu vuoteeseensa. Joulupukilla on samaan aikaan vaikeuksia löytää taloja sakean sumun vuoksi. Hän keksii, että Petterin nenä toimii mainiona valonheittimenä. Tuon jälkeen Petteriä ei enää pilkata, ja Joulupukki nimittää sen johtajaporoksi.

Arvio

Petteri Punakuono on suositusta joululaulusta tehty animaatioelokuva. Se kertoo tutun tarinan ilman suurempia mutkia, hieman kuivahkosti. *Petteri Punakuono* on silti taitavasti animoitu lasten mieluinen elokuva, joka sopii esimerkiksi pikkujouluihin.

S.P.

Rudolph the red-nosed reindeer

Valmistusmaa ja -vuosi: Yhdysvallat 1948. Tuotanto: Jam Handy. Ohjaus: **MAX FLEISCHER**. Käsikirjoitus: Joseph Stultz. Kuvaus: Chas. Settler. Musiikki: Johnny Marks. 8 min. - väri - magn. suomenkielinen ääni

PUNAINEN ILMAPALLO

Sisältö

Pieni poika löytää punaisen ilmapallon. Siitä tulee hänen ystävänsä. Pallo seuraa häntä kouluun ja kaikkialle minne poika menee. Se aiheuttaa hauskoja tilanteita. Isot pojat kadehdivat pienemmän palloa. He ajavat joukolla pientä poikaa takaa ja saavat tämän lopulta kiinni. Pojat ampuvat ritsoilla alas pallon, joka ei suostu hylkäämään ystävänsä. Pallon "kuoltua" Pariisin kaikki ilmapallot riistäytyvät irti ja matkaavat pojan luo. Ilmapallot nostavat pojan kohti kirkasta taivasta.

Arvio

Albert Lamorissen elokuva oli aikanaan valtava menestys eri puolilla maailmaa ja se palkittiin muun muassa Cannesissa. Lamorissen työtä arvosteltiin toisaalta kotimaassa hyvinkin voimakkaasti, koska siinä käytettiin kaihtelematta hyväksi lapsen tunne-elämän herk-

kyyttä. Jälkeenpäin tarkasteltuna Lamorissen *Punainen ilmapallo* on lapsen mielikuvitukseen voimakkaasti vetoava ja lopussa aivan järjestyttäväkin elokuva. Ohjaajalla on taipumus mystifioida loppu (tätä ennen *Valkoisessa orissa*), mutta tässä tapauksessa se sopii elokuvan tunnelmaan, jossa fantasialla on tärkeä osuus. Elokuvassa on vain musiikkiääni ja tehosteääniä, joten sen ymmärtäminen ei tuota vaikeuksia. Eräät tapahtumakulut, kuten pojan joutuminen arestiin pallon takia on ehkä aiheellista elokuvan aikana kertoa ja selvittää pienimmille katsojille.

Keskusteltavaksi

Onko elokuva dokumentti vai kertova elokuva eli fiktio? Perustele mielipiteesi. Elokuvassa käytetään paljon yleiskuvaa, joka kertoo jotakin paitsi kohteesta (pallosta ja pojasta), myös ympäristöstä. Milloin ohjaaja käyttää lähikuvaa? Millaisena pallo elokuvassa kuvataan? Mikä kohtaus vaikutti sinuun voimakkaimmin?

P.K.

Le ballon rouge

Valmistusmaa ja -vuosi: Ranska 1956. Tuotanto, ohjaus, käsikirjoitus: **ALBERT LAMORISSE**. Kuvaus: Maurice Le Roux. Leikkaus: Pierre Gillette. Näyttelijät: Pascal Lamorisse. 34 min. - väri - opt. musiikkiääni

SAMETTISULOINEN

Sisältö

New Yorkin elokuvajuhlien lastenelokuvien sarjan voittaja *Samettisuloinen* ei ole tavoitteeltaan mikään suuri elokuva, mutta siinä on pieneen katsojaan vetoavaa hellyttävyyttä. Tarina kulkee näin: koulutyttö on kaupassa äitinsä kanssa. Hän näkee nallekarhun ja ihastuu siihen. Äiti ei suostu ostamaan nallea, ja "siltä puuttuu nappikin". Yöllä nalle lähtee tavaratalosta etsimään puuttuvaa olkaimen nappia. Hänen etsiskelynsä esteenä on yövartija. Nalle tekee useita yrityksiä, ennen kuin löytää sopivan napin, mutta viime hetkellä yövartija löytää sen. Aamulla tyttö palaa rahan kanssa kauppaan. Nalle on väärässä hyllyssä, mutta onnistuu herättämään tytön huomion. Näin tyttö ja nalle löytävät toisensa.

Corduroy

Valmistusmaa ja -vuosi: Yhdysvallat 1984. Ohjaus: **GARY TEMPLETON**. Tarkastusnumero: 93742. 16 min. - väri - magn. suomenkielinen ääni

SAMETTISULOINEN SAA TASKUN

Sisältö

Liisan rakas nalle katoaa pesulassa. Nalle on joutunut vahingossa väärään pyykkiin. Se yrittää päästä pois, mutta joutuukin pyykin haltijan kotiin. Yöllä nalle lähtee pakoon. Se palaa pesulaan, josta Liisa etsii sitä uudelleen.

A pocket for Corduroy

Valmistusmaa ja -vuosi: Yhdysvallat 1986.

Ohjaus: **GARY TEMPLETON**. Tarkastusnumero: 96290. 20 min. - väri - opt. **englannin- ja ruotsinkielinen** ääni

16 MM LYHYTELOKUVAT

ANTENNINKORJAAJAT

Sisältö

Ollien aikomuksena on pystyttää radioantenni katolle. Stan-ystävä auttaa tässä vaativassa puuhassa vaimon naljaillessa jatkuvasti. Kuten lähes kaikille kaverusten töille, käy tällekin hommalle loppujen lopuksi ohraisesti, vaikka konstit eivät kesken lopu.

Arvio

Antenninkorjaajat on komiikaltaan Laurelin ja Hardyn ominta alaa. Gagit kietoutuvat tuhoamisteeman ympärille, niin Ollien housut kuin ikkuna ja savupiippu kokevat saman kohtalon. Reteästä menosta huolimatta *Antenninkorjaajat* ei ole kokonaisuutena yhtä hauska työ kuin useat muut koomikkoparin tuon ajan elokuvat. Liekö materiaali jo liian tuttua, jolloin rutiini astuu kuvaan.

S.P.

Hog wild

Valmistusmaa ja -vuosi: Yhdysvallat 1930.
Tuotanto: Hal Roach/ MGM. Ohjaus: **JAMES PARROTT**. Tarina: Leo McCarey. Leikkaus: Richard Currier. Näyttelijät: Stan Laurel, Oliver Hardy. 17 min. - mv - opt. englanninkielinen ääni

THE BATTLE OF MIDWAY

Sisältö

Battle of Midway on ensimmäisiä Yhdysvalloissa toisen maailmansodan aikana laajan elokuva-teatterilevityksen saaneita taistelukupauksia. Siinä esitellään Midwayn saarta ja sillä olevia amerikkalaisia joukkoja, väläytetään myös kotirintamaa. Sitten kuvataan japanilaisten hyökkäystä tukikohtaa vastaan, amerikkalaisten puolustautumista ja vastahyökkäystä. Taistelun jälkeen etsitään eloonjääneitä ja kuvataan kateissa olleiden miesten paluuta. Lopuksi kuvataan hautajaisia merellä ja listataan japanilaisten tappioita taistelussa.

Arvio

Toisen maailmansodan aikana John Ford johti omaa tiedusteluyksikköään, joka kuvasi laajasti tapahtumia eri sotanäyttämöillä, lähinnä silloisen tiedustelupalvelun OSS:n käyttöön. Midwayn taistelua Ford pääsi henkilökohtaisesti seuraamaan ja kuvaamaan hyökkäyksen tapah-

tuessa, koska amerikkalaiset olivat saaneet ennakkolta selville japanilaisten aiheet. *Battle of Midway* voidaan nähdä fordilaisena kunnianosoituksena niille sotilaille, jotka toivat ensimmäisen suuren voiton amerikkalaisille taistelussa japanilaisia vastaan. Elokuva yhdistää ohjaajalleen tyypilliseen tapaan vahvaa paatosta ja tänä päivänä autenttisten taistelukuvausten rinnalla nähtynä kovin naiivilta tuntuvaa pyrkimystä kansanomaisuuteen. Ford kuvasi tämän elokuvan väreissä, aivan kuten John Huston sotatrilogiansa ensimmäisen osan *Report from the Aleutians*.

R.K.

The battle of Midway

Valmistusmaa ja -vuosi: Yhdysvallat 1942.
Tuotanto: U.S. Navy, 20th Century Fox. Ohjaus, kuvaus: **JOHN FORD**. Musiikki: Alfred Newman. Leikkaus: Ford, Robert Parrish. Selostus: Henry Fonda, Jane Darwell, Donald Crisp. 18 min. - väri - opt. englanninkielinen ääni -S-

CHAPLIN NYRKKEILIJÄNÄ

Sisältö

Chaplin nyrkkeilijänä on kolmas elokuva, jonka koomikko teki Essanay-yhtiölle. Chaplin-tutkija Theodore Huff mainitsee, että samalla se oli ensimmäinen elokuva, josta käytettiin sen oikeaa nimeä eikä vain mainintaa "uusin Chaplin". Kulkuri-Charlie joutuu nyrkkeilykehään ja on ennen pitkää hätää kärsimässä, vaikka ottikin hevosenkengän avukseen. Uskollinen koira muuttaa kuitenkin taiston kulun, ja Daavid voittaa Goljatin - jälleen kerran.

Arvio

Chaplin nyrkkeilijänä kantaa vielä verraten paljon muistumia Mack Sennettin suosimasta slapstick-linjasta. Hulinaa on paljon, mutta rakenteeseen ei kiinnitetä juuri huomiota: vauhti on miltei hengästyttävä. Nyrkkeilyteema viehätti Chaplinia ilmeisen paljon ja hän palasi siihen toistuvasti, onnistuneimmin vuoden 1931 täyspitkässä *Kaupungin valoissa*.

S.P.

The champion

Valmistusmaa ja -vuosi: Yhdysvallat 1915. Tuotanto: Essanay. Ohjaus: **CHARLES CHAPLIN**. Kuvaus: Rollie

Totheroh. Näyttelijät: Chaplin, Bud Jamison, Edna Purviance, Leo White, Ben Turpin. 18 min. - mv - opt. musiikkiääni

CHAPLIN PALOMIEHENÄ

Sisältö

Charlie ei ole kaikkein parhaita palomiehiä, hän saattaa toiluksillaan koko aseman hämmennyksiin. Charlie houkutellessaan mukaan juoneen, jossa talonomistaja polttaa rakennuksen vakuutusrahojen toivossa. Hänen tyttärensä jää palavaan taloon loukkuun, Charlie pelastaa tytön sankarillisesti.

Arvio

Chaplin teki Mutual-kaudella parhaat komediansa, miltei jokainen työ on muodostunut klassikoksi. Näin ei ole kuitenkaan elokuvan *Chaplin palomiehenä* kohdalla, joka on sarjansa heikoin työ. Siinä palataan osin Essanay-tyyliseen hulinointiin, gagit nousevat tärkeämmiksi kuin muoto. Chaplin osoittaa kuitenkin idearikkautensa yksittäisillä piloilla.

S.P.

The fireman

Valmistusmaa ja -vuosi: Yhdysvallat 1916. Tuotanto: Mutual. Ohjaus: **CHARLES CHAPLIN**. Kuvaus: Rollie Totheroh. Näyttelijät: Chaplin, Eric Campbell, Edna Purviance. 20 min. - mv - opt. musiikkiääni

CHAPLIN POTILAANA

Sisältö

Charlie saapuu potilaaksi hoitolaan, jonka erikoisuutena on terveysvesilähde. Kaiken varalta Charlie on ottanut mukaansa omat eväät: matka-arkku on täpötäysi viinapulloja. Hän tutustuu nuoreen neitoon, jota parrakas herrasmies ahdistelee. Kuntouttaviin hoitoihin Charlie sen sijaan suhtautuu nuivasti. Charljen viinakätkö paljastuu. Pullot heitetään erehdyksessä terveyslähteeseen, mistä vesi saa uutta pontta. Vahvistettu elämäneliksiiri virkistää potilaat riehakkaaseen juhlaan. Aamulla Charlie potee kohmeloa ja tekee neidolle raittiuslupauksen.

Arvio

Chaplin potilaana valmistui koomikon Mutual-kaudella, jolloin tämän luomisvoima oli parhaimmillaan. Miltei jokaista Mutual-työtä voi pitää lyhytkomedian klassikkona, eikä *Chaplin*

potilaana tee poikkeusta. Se on kekseliäs slapstick-farssi, joka rakentuu hyvin ajoitetulle toiminnalle. Samalla *Chaplin potilaana* on yksi niistä elokuvista, joissa koomikko luopuu tutuista kulkurin vaatteistaan ja esiintyy herrasmiehenä.

S.P.

The cure

Valmistusmaa ja -vuosi: Yhdysvallat 1916. Tuotanto: Mutual. Ohjaus, käsikirjoitus: **CHARLES CHAPLIN**. Kuvaus: Rollie Totheroh. Näyttelijät: Chaplin, Edna Purviance, Eric Campbell. 20 min. - mv - opt. musiikkiääni

CHAPLIN RULLALUISTIMILLA

Sisältö

Charlie on tarjoilijana ravintolassa, mutta hän on jokseenkin huoleton työnsä laadun suhteen. Hän nahistelee sekä työtovereiden että asiakkaiden kanssa. Lounastauolla Charlie poikkeaa rullaluistinradalle, jossa auttaa lihavan herrasmiehen ahdistelemaa neitosta. Tyttö kutsuu Chaplinin illalla pidettäviin juhliinsa, joihin saapuu myös liuta tämän vihamiehiä. Juhlat muuttuvat sekoiluksi, josta Charlie pakenee rullaluistimilla poliisien takaa-ajamana.

Arvio

Rullaluistimilla on Chaplinin Mutual-kauden vähäisempiä töitä. Se on törmäilyfarssi, jossa tarina jää hurjan vauhdin alle. Gagit ovat Chaplinin vakiotavaraa potkuineen ja tönimisineen. Varsinaiseen toiminnan lennokkuuteen päästään luistinsalikohtauksessa, mihin Chaplinin balettimainen liikehdintä sopii tismalleen.

S.P.

The rink

Valmistusmaa ja -vuosi: Yhdysvallat 1916. Tuotanto: Mutual. Ohjaus, käsikirjoitus: **CHARLES CHAPLIN**. Kuvaus: Rollie Totheroh. Näyttelijät: Chaplin, Edna Purviance, Eric Campbell, Henry Bergman. 20 min. - mv - opt. musiikkiääni

CHAPLIN TEATTERISSA

Sisältö

Chaplin ei esiinny tässä elokuvassa tavanomaisessa kulkurin asussaan. Tapahtumat sijoittuvat varietee-teatteriin. Chaplin esittää kaksoisroolia, herrasmiestä ja rahvaan edustajaa, jotka kumpainenkin ovat verrattain liikutetuissa

tilassa. Teatteriesitykset eivät vangitse juuri kummankaan mielenkiintoa, vaan herrat sabotoivat niitä.

Arvio

Chaplin teatterissa perustuu näyttämösketsiin, jota Chaplin esitti Englannissa toimiessaan kiertuenäyttelijänä. Elokuva on koomikon Essanay-yhtiölle tekemien töiden onnistuneimpia, joskaan ei kannata kovin persoonallista leimaa. Sen merkitys onkin enemmän tavassa, jolla Chaplin tunnustaa velkansa varieteeriperinteelle.

S.P.

A night in the show

Valmistusmaa ja -vuosi: Yhdysvallat 1915. Tuotanto: Essanay. Ohjaus: **CHARLES CHAPLIN**. Kuvaus: Rollie Totheroh. Näyttelijät: Chaplin, Edna Purviance, Dee Lampton, Leo White. 20 min. - mv - opt. musiikkiaani

THE CITY

Sisältö

Elokuva *The city* tehtiin vuonna 1939 New Yorkin maailmannäyttelyyn. Tarkoituksena oli herättää kiinnostusta kaupunkisuunnittelun merkitykseen esittämällä eri vaiheita kaupunkikuvan kehityksessä, kuvata kaupungin muutosta elinympäristönä.

Elokuva liittyy tavallaan yleiseen amerikkalaisen unelman kehukseen. Esitetään, kuinka kaupungit ovat ilman kontrollia kasvaneet: yhteys maahan ja luonnolliseen elämäntapaan on hämärtynyt tai katkennut. Silti elokuvan sävy on optimistinen: asioihin voidaan vaikuttaa, ja tilanne voidaan muuttaa, kunhan ihmiset heräävät huomaamaan oman etunsa.

Elokuvan alussa esitellään idyllinen, maanläheinen asumistapa. Sen vastakohtaksi nostetaan uudenaikaisen suurkaupungin konemainen ja ihmisen kasvulle epäsuotuisa ympäristö. Lopuksi esitetään eräänlainen unelmakaupunki, alun idyllinen uudenaikainen toteutuma.

R.K.

The city

Valmistusmaa ja -vuosi: Yhdysvallat 1939. Tuotanto: American Films Documentary Inc., for American Institute of Planners. Ohjaus: **WILLARD VAN DYKE, RALPH STEINER**. Käsikirjoitus: Henwar Rodakiewicz, Lewis Mumford - Pare Lorentzin luonnoksesta. Kuvaus: van Dyke ja Steiner. Leikkaus: Theodor Lawrence, Henwar Rodakiewicz. Kertoja: Morris Carnowsky.

Musiikki: Aaron Copland. 55 min. - mv - opt. englanninkielinen ääni

DECEMBER 7TH

Sisältö

Elokuva *December 7th* käsittelee japanilaisten yllätyshyökkäystä amerikkalaisten Pearl Harborin tukikohtaan joulukuussa 1941. Ensin kuvataan amerikkalaisten valmistautumattomuutta yllätyshyökkäykseen, sitten itse hyökkäystä, sen kohteita ja aiheutettuja tuhoja. Kaatuneille annetaan puheenvuoro, kaikki ovat erilaisista taustoista huolimatta samanlaisia amerikkalaisia. Sitten kommentoidaan japanilaisten uutisoimia käsityksiä kärsityistä tappioista ja esitetään kuinka hyökkäyksessä vahingoittuneita laivoja kunnostetaan. Lopuksi esitetään, kuinka sota on tullut Yhdysvaltoihin, Havaijilla valmistaudutaan uusien hyökkäysten varalta.

Arvio

December 7th on dokumentaaria samaan tapaan kuin amerikkalainen *Why we fight* -sarja, esimerkiksi jakso *Prelude to war*. Kokonaisuutta hallitsee kaikkietävä selostaja, eikä aineistona kaihdeta käyttämästä rekonstruoiteja tai näyteltyjä kohtauksia, kunhan ne tuntuvat sopivan kokonaisuuteen. John Ford ja Gregg Toland ryhtyivät valmistelemaan Pearl Harborin tapahtumista pitkää elokuvaa heti hyökkäyksen tapahduttua. Tarkoituksena oli ilmeisesti tehdä runsaasti näyteltyjä jaksoja sisältävä selvitys siitä, miten tilanteeseen jouduttiin. Alkuperäinen tarkoitus ei kuitenkaan toteutunut, kuvaus armeijan valmistautumattomuudesta yllätyshyökkäyksen varalta oli liian arkaluontoinen, jaokuva laskettiin levitykseen vasta rankasti lyhennettynä 20-minuuttisena versiona. Nyt nähtävä versio on jonkin verran pitempi ja antaa käsityksen tekijöiden tarkoituseristä.

R.K.

December 7th

Valmistusmaa ja -vuosi: Yhdysvallat 1943. Tuotanto: U.S. Navy. Ohjaus, käsikirjoitus: **GREGG TOLAND, JOHN FORD**. Kuvaus: Gregg Toland. Musiikki: Alfred Newman. Leikkaus: Robert Parrish. 34 min. - mv - opt. englanninkielinen ääni -K8-

THE GRANTON TRAWLER

Sisältö

The Granton trawler on kertomus kalastusaluksen matkasta. Elokuva kuvaa yksinkertaisesti pyyntiin valmistautumisen, joutumisen myrskyyn, varsinaisen kalastamisen, saaliin lajittelun ja paluumatkan.

Arvio

Elokuva lienee ainoa John Griersonin itsensä kokonaan kuvaama. Sen valmistuminen sijoittuu ajankohtaan, jolloin Grierson ryhmineen oli juuri siirtymässä Empire Marketing Boardin (EMB) elokuvaosastosta postilaitoksen (GPO) palvelukseen. Samalla se sijoittuu vaiheeseen, jolloin ryhmä sai käyttöönsä äänikalustoa. *The Granton trawler* kuvattiin mykkänä, EMB-tuotantona. Yksinkertaisuudessaan nerokas ääninauha laadittiin myöhemmin GPO:n suojissa vastikään Griersonin ryhmään liittyneen Alberto Cavalcantin johdolla.

The Granton trawler on yksi niistä Griersonin ryhmän ensimmäisten vuosien töistä, jotka yhä kestävät katsomisen. Se ilmentää selkeästi tuolloista käsitystä, että kuvat "elävästä elämästä", tässä tapauksessa kalastajista puhuvat sinänsä puolestaan.

Keskusteltavaksi

Edgar Anstey, joka pääasiallisesti ilmeisesti huolehti elokuvan leikkauksesta, on muistellut että elokuvassa nähtävä myrsky syntyi itse asiassa vasta leikkauspöydässä otoksista, jotka Grierson oli kuvannut merisairaana. Petetäänkö elokuvassa katsojaa? Elokuvan ääninauha tehtiin myöhemmin, laivan sireenin ääni saatiin aikaan puhaltamalla olutpulloon, ja keskustelunpätkissä puhutaan itse asiassa jalkapallosta. Onko nähtävä elokuva siis fiktiivinen? Minkälaisina kalastajat elokuvassa esitetään?

R.K.

The Granton trawler

Valmistusmaa ja -vuosi: Iso-Britannia 1934. Tuotanto: Empire Marketing Board Film Unit. Ohjaus: **JOHN GRIERSON, EDGAR H. ANSTEY**. Kuvaus: Grierson. Leikkaus: Anstey. Äänitys: E.A. Pawley. 11 min. - mv - optinen kv. ääni -S-

HÄNEN KUNINKAALLINEN OVELUUTENSA

Sisältö

Huikenteleva Razzamatazzin prinssi on hankaluuksissa. Hänen pitäisi palata kotiinsa ja mennä naimisiin Thermosan prinsessan kanssa:

Amerikan naiset houkuttelevat kuitenkin enemmän. Hän vaihtaa virkaa reipasotteisen kirjakauppiiaan kanssa, joka on hänen kaksoisolentonsa. Kirjakauppias matkaa Thermosaan, tutustuu kilpakosijaansa sekä prinsessaan, johon ihastuu. Tällä välin oikea prinssi on saanut rukkaset ja palaa kotiinsa. On syntymässä kuninkaallinen selkkaus, mutta huonosti kohdeltu kansa nousee kapinaan. Vallankumous pyyhkäisee kuninkaan ja vallasväen maan tasolle. Kirjakauppiasta tulee presidentti kuin sattuman kautta ja hän menee prinsessan kanssa naimisiin.

Arvio

Hänen kuninkaallinen oveluutensa on sikäli tyypillinen varhainen Harold Lloyd -farssi, että hänen hahmonsä - siekailematon nuorimies - esitetään ennen kaikkea tilannekomiikan valossa: syvyyttä tyypissä ei vielä tuolloin juuri ollut. Kaksoisolentotematikka oli jo tuolloin vanhaa komediamateriaalia, eikä Lloyd siihen juuri uutta ilmettä tuo. Juoni on muutenkin hieman sekava: siinä voi nähdä irvailua vasta perustetun Neuvosto-Venäjän oloista. Lloydin lisäksi elokuvassa näyttelee toinen 20-luvun suosittu koomikko Snub Pollard, joka jää tällä kertaa lähes statistiksi.

S.P.

His Royal Slyness

Valmistusmaa ja -vuosi: Yhdysvallat 1919. Tuotanto: Hal E. Roach. Näyttelijät: Harold Lloyd, Mildred Davis, Harry Pollard, Gus Leonard, Noah Young. 20 min. - mv - opt. musiikkiääni

ILOISET KAVERIT

Sisältö

Oliver on sortunut kihdin uhriksi. Lääkäri määrää hänelle ilmastonvaihdosta, joten hän päättää lähteä Stanin kanssa vuoristoon. Vuorilla he majoittuvat vanhan mökin luo, jossa on aikaisemmin ollut salapolttimo. Poliisi pidätti keittäjät, mutta nämä ehtivät sitä ennen kaataa valmiin pontikan kaivoon. Pahaa-aavistamattomat kaverit ottavat vettä ruuanvalmistukseen ja ovat pian reippaassa humalassa. Kuvioon antaa väriä paikalle osuva aviopari, joiden autosta on loppunut benssiini.

Arvio

Iloiset kaverit muodostaa seuraavana vuonna, 1935 valmistuneen elokuvan *Samalla mitalla* kanssa toisiinsa kuuluvan kokonaisuuden. Töitä onkin tavallisesti esitetty yhdessä: edeltävä elokuva pohjustaa seuraavan tapahtumia ja

esittelee keskeiset henkilöt. *Iloiset kaverit* on Laurelin ja Hardyn viimeisiä lyhytfarsseja ja yksi heidän parhaistaan. Se on riehakas "invalidikomedialla", jonka suhtautuminen alkoholiin on nykykatsojankin silmin nähtynä hupaisaa. Raittiuskasvatukseen *Iloiset kaverit* ei kuitenkaan sovi.

S.P.

Them thar hills

Valmistusmaa ja -vuosi: Yhdysvallat 1934. Tuotanto: Hal Roach/ MGM. Ohjaus: **CHARLES ROGERS**. Leikkaus: Bert Jordan. Näyttelijät: Oliver Hardy, Stan Laurel, Mae Busch, Charlie Hall, Billy Gilbert. 20 min. - mv. - opt. englanninkielinen ääni

INDUSTRIAL BRITAIN

Sisältö

Elokuvan kommentaattori kertoo, kuinka vanha väistyä uuden tieltä. Jokilaiva, tuulimylly ja rukki kuuluvat vanhaan aikaan. Uusi aika on savun ja höyryn, hiilestä peräisin olevan voiman aikaa. Kuva siirtyy kaivoksiin, kommentaattori kertoo, kuinka koneista huolimatta tärkein tekijä on edelleenkin yksityinen kaivosmies. Siirrytään kuvaamaan modernia teollisuuskaupunkia, selostaja toteaa, että kaikkea huolimatta savuisen julkisivun takana tehdään kauniita esineitä. Kuvataan lasinpuhallusta ja ruukuntekijöitä, kuinka lasinkäsittelytaitoa nykyisin käytetään valmistettaessa korkealaatuisia linssejä nykypäivän tarpeisiin.

Toinen osa kuvaa terästeollisuutta, teräs nähdään modernin maailman edellytyksenä, tärkeimpänä materiaalina. Jälleen esitetään, kuinka tuotannon tärkein lenkki on yksityinen, ammattitaitoinen työmies. Englantilaisen teollisuuden ylivoimaisuuden syynä muihin maihin nähden on kommentaattorin mukaan tavallisen englantilaisen työläisen yksilösuorituksessa, ammattitaidon pitkässä perinteessä.

Arvio

Vuonna 1931 Grierson kutsui silloin vailla työtä olleen Robert Flahertyn tekemään elokuvaa, joka kertoisi Englannin teollisuudesta. Tapansa mukaan Flaherty kuvasi paljon. Kun käytettävissä olevat rahat alkoivat loppua, Flaherty sai lähteä ja Griersonin ryhmä teki joitakin lisäkuvauksia ja yritti saada materiaalista jotakin aikaan. Elokuvan *Industrial Britain* lisäksi Flahertyn kuvaamaa materiaalia käytettiin useissa lyhyemmissä elokuvissa.

Kysymyksessä oli kahden erilaisen ajattelutavan törmäys, Flahertyn työskentelytapa ei

sopinut Griersonille. Elokuvan kommentaattori puolestaan antanee hyvän kuvan 30-luvun alun englantilaisen yhteiskunnan suhtautumisesta elokuviensa kuvaamiin kohteisiin.

Keskusteltavaksi

Miten voi luonnehtia elokuvan suhtautumista työläisiin? Mikä on elokuvaan sisältyvä yhteiskunnallinen kommentti? Mitä voi sanoa elokuvan sisällöstä, kun sitä verrataan 30-luvun alun Englannin taloudelliseen tilanteeseen?

R.K.

Industrial Britain

Valmistusmaa ja -vuosi: Iso-Britannia 1933. Tuotanto: Empire Marketing Board Unit/ Grierson & Flaherty. Kuvaus: Robert Flaherty. Leikkaus: John Grierson. Kertoja: Donald Calthrop. 22 min. - mv - opt. englanninkielinen ääni -S-

KARKURIT

Sisältö

Stan ja Ollie todistavat oikeudessa rikollista vastaan: tämä vannoo kosta. Kaverukset päättävät paeta, mutta aikovat ottaa mukaan matkatoverin jakamaan kuluja. Matkakumppaniksi osuu rikollisen tyttöystävä, jonka luokse konna pakenee karattuaan vankilasta. Roisto kätkeytyy matka-arkkuun, joka menee lukkoon. Stan ja Ollie auttavat konnaa pulasta tietämättä tämän henkilöllisyyttä. Pinteestä päästyään roisto pistää puolestaan pojat pinteeseen.

Arvio

Karkurit valmistui vuonna 1934, jolloin Laurel ja Hardy -komedioiden tuottaja Hal Roach oli luopumassa lyhytelokuvien teosta. Toisaalta koomikotkaan eivät venyneet myöhemmissä lyhytfarsseissaan samanlaisiin suorituksiin kuin aiemmin. Ei *Karkureissakaan*: elokuva on kovin puhelias ja toiminta junnaa. Lopussa käytetään ns. freak-ratkaisua, joka toistui Laurelin ja Hardyn elokuvissa verraten usein.

S.P.

Going bye-bye

Valmistusmaa ja -vuosi: Yhdysvallat 1934. Tuotanto: Hal Roach/ MGM. Ohjaus: **CHARLES ROGERS**. Kuvaus: Francis Corby. Leikkaus: Bert Jordan. Näyttelijät: Oliver Hardy, Stan Laurel, Mae Busch, Walter Long. 20 min. - mv - opt. englanninkielinen ääni

KATUSOITTAJAT

Sisältö

Ohukainen ja Paksukainen ovat katumuusikoita, jotka soittavat lumituiskun keskellä kappaletta "In the good old summertime". He löytävät hangesta lompakon, jonka pummi koettaa anastaa heiltä. Kaverit saavat apua poliisilta, jonka vievät kiitokseksi syömään. Laskun maksuhetkellä ilmenee, että lompakko on poliisin.

Arvio

Katusoitajat kuuluu Laurelin ja Hardyn keskitason tuotantoon. Se on heidän varhaisimpia äänielokuviaan, mikä myös kuuluu: äänityksen taso ei ole hyvä. Parhaiten elokuva eteneekin silloin, kun koomikkopari luottaa yksinomaan mimiikkaan. Joitakin verbaalisia helmiä mahtuu silti mukaan, eritoten ravintolajaksossa.

S.P.

Below zero

Valmistusmaa ja -vuosi: USA 1930.
Tuotanto: Hal Roach/MGM. Ohjaus: **JAMES PARROTT**. Kuvaus: George Stevens. Leikkaus: Richard Currier. Näyttelijät: Stan Laurel, Oliver Hardy, Charlie Hall. 20 min. - mv - opt. englanninkielinen ääni

KIIRE-KIIRE

Sisältö

W.C. Fieldsin pitkistä elokuvasta *Pulmia kerrakseen* erilleen poimittu autohurjastelujakso ei ole outo menettelytapa amerikkalaisessa elokuvan liiketoiminnassa. Kokonaisuudesta irrallaan *Kiire-kiire* toimii kuitenkin siedettävänä esimerkkinä Fieldsin komiikasta, vaikkakaan puhe joka on Fieldsin elokuvissa tärkeää, ei ole runsasta. Elokuva sopii parhaiten yli 10-vuotiaille lapsille tai sitten kokonaan aikuisille, jotka saavat enemmän irti elokuvan päättömästä autohurjastelusta. Englanninkielisyys haittaa pienimpiä katsojia, joille on tarpeen selittää ainakin elokuvan alkuvaiheet.

P.K.

Hurry-hurry

Valmistusmaa ja -vuosi: Yhdysvallat 1941.
Tuotanto: Universal. Ohjaus: **EDWARD CLINE**. Käsikirjoitus: John Neville, Prescott Chaplin - Otis Criblecoblinin (Fields) tarinasta. Näyttelijät: W.C. Fields, Gloria Jean. 10 min. - mv - opt. englanninkielinen ääni

KOHTALOKAS OLUTTUOPPI

Sisältö

Alaskan erämaissa asustava kullankaivaja laulaa ratsupoliisille nuoresta miehestä ja maailman houkutuksista. Kotiin palattuun kullankaivaja muistelee vaimonsa kanssa poikaansa Chesteriä, joka tuomittiin vankilaan osakevarkaudesta. Yllättäen Chester palaa kotiin katumusta tehden. Vanhempien kysyessä jäikö tälle rahaa tai osakkaita, Chester kertoo heittäneensä kaikki pois. Tuhlaajapoika saa tällöin kiivaan lähdön.

Arvio

Kohtalokas oluttuoppi on niitä elokuvia, jotka ymmärrettiin valmistumisaikanaan kokonaan väärin. Myöhemmin se on nähty esikuvana monille absurdeja sävyjä käyttäville crazy-komedioille. Aikalaislausunto: "Tämä on huonoin komedia, jonka olemme tällä kaudella esittäneet miltään tuotantoyhtiöltä: ei tarinaa, ei näyttelijätyötä, kokonaisuudessaan ei mitään." Sittemmin *Kohtalokas oluttuoppi*, joka kuuluu neljän elokuvan sarjaan, jotka Fields teki Mack Sennettille, on nostettu kulttiasemaan. Elokuvan ääni vaatii hyvät esitysolosuhteet.

S.P.

The fatal glass of beer

Valmistusmaa ja -vuosi: Yhdysvallat 1933.
Tuotanto: Mack Sennett. Ohjaus: **CLYDE BRUCKMAN**. Käsikirjoitus: W.C. Fields. Näyttelijät: W.C. Fields, George Chandler. 21 min. - mv - opt. englanninkielinen ääni

KULKURI

Sisältö

Charlie-kulkuri pelastaa maalaistalon tyttären konnien kynsistä ja saa palkinnoksi työtä tilalta. Roistot palaavat takaisin, mutta Charlie ajaa heidät pakosalle saaden itse luodin sääreensä. Kun tytön sulhanen palaa, Charlie käsittää että maantie on hänen paikkansa ja lähtee pois.

Arvio

Kulkuri valmistui Essanay-kaudella, jolloin Chaplin oli jo irroittautunut Mack Sennettin vaikutuspiiristä: hän kiinnitti nyt enemmän huomiota juoneen, kamerankäyttöön ja leikkaukseen. Elokuvan valmistusaika oli normaalia pitempi, kolme viikkoa. Tässä elokuvassa esiintyi ensimmäisen kerran kulkurihahmo, josta on sanottu sen olevan elokuvan historian täydellisimmän toteutettu hahmo. Kulkuri toi valkokankaalle runoilijan,

uneksijan: pateettisen, iloisen ja monitahoisen hahmon, joka on sekoitus komiikkaa, paatosta, sentimentaalisuutta ja ironiaa. Ensimmäisen kerran Chaplin päättää elokuvansa surullisesti. Viimeisessä kuvassa näemme kulkurin jättävän maalaistalon, jossa hänen rakastamansa tyttö asuu ja kävelevän pitkin tietä. Hetken käveltyään kulkuri hypähtää ilmaan: hän on vapaa.

P.K./ S.P.

The tramp

Valmistusmaa ja -vuosi: Yhdysvallat 1915.
Tuotanto: Essanay. Ohjaus: **CHARLES CHAPLIN**. Kuvaus: Rollie Totheroh. Näyttelijät: Chaplin, Edna Purviance, Leo White, Lloyd Bacon. 19 min. - mv - opt. musiikkiaani

KYLÄ

Sisältö

Elokuva kertoo Kuhmon Nivankylästä, sen asukkaista, historiasta ja elinehdoista. Kyläläisten omalle puheelle annetaan runsaasti tilaa haastatteluissa, samoin arkisen työn kuvausta on runsaasti. Myös muualle leveämmän leivän ääreen muuttaneita puhutetaan, samoin kuin taajamaan eläkevuosiaan viettämään siirtyneitä. Oivaltava kommentaari asettaa kylän ongelmat laajempiin yhteyksiin, osaksi yleistä taloudellista kehitystä. Elokuvan kerrontaa tukee mainiosti Ilpo Saastamoisen musiikki.

Arvio

Tekijä itse on sanonut elokuvaansa flahertylaiseksi kunnianosoitukseksi Kainuun asukkaille. Linnasalohan toimi jonkin aikaa läänintaiteilijana seudulla.

Työkuvaukset rakentuvat paljolta rinnastuksille, esitetään miten kukin kyläläisistä työnsä suorittaa, käsikylvöstä konekylvöön, käsilypsytystä konelypsyyntiin. Haastatteluissa elokuvan tekijät ovat onnistuneesti häivyttäneet itsensä takalalle. Elokuvesta heijastuu voimakkaana kylän ihmisten luottamus itseensä ja tulevaisuuteen vaikeuksista huolimatta.

Keskusteltavaksi

Elokuvesta yhdistyvät haastattelut ja kommentaarin käyttö. Minkälainen on kyläläisten puheen ja kommentaarin suhde? Ovatko ne toisiaan täydentäviä, yhdensuuntaisia, ristiriidassa keskenään? Mihin kohdistuu kommentaarin ironia?

R.K.

Kylä

Valmistusmaa ja -vuosi: Suomi 1976.
Työryhmä: Timo Linnasalo, Jouko Lumme, Pekka Ylöstalo. Musiikki: Ilpo Saastamoinen. Leikkaus: Timo Linnasalo, Jouko Lumme. Selostusteksti: Aku-Kimmo Ripatti ja työryhmä, tekstin lukee Pertti Palo. Kuvaus: Kari Kekkonen, Timo Linnasalo ja Hannu Peltomaa. 45 min. - väri - magn. suomenkielinen ääni -S-

LAPSET

Sisältö

Lapset on koomikkoparin hauskimpia lyhytelokuvia. Elokuvan viehätys perustuu kekseliääseen tarinaan: Stan ja Oliver ovat kaksoisroolissa isinä ja heidän villeinä pikkupoikinaan. Isät ovat lapsenvahteina äitien poissaollessa, ja kakarat metkuilevat minkä ehtivät.

Arvio

Lapset-elokuvan gagit eivät ole uusia, mutta ne on toteutettu eloisesti. Oivaltavasti suurin osa niistä on sijoitettu lasten tekemiksi: ipanat ovatkin täsmälleen kuin "aikuiset" Stan ja Ollie pienoiskoossa. Elokuvesta tulee hyvin esiin lasten luontainen aggressiivisuus ja väkivaltaisuus, mikä luo suuren osan pikku-Stanin ja Ollien viehätystä.

Lapsissa on myös vertailtu aikuisia ja lapsia keskenään. Ainakin tässä elokuvassa aikuiset toimivat näennäisestä viisaudesta huolimatta usein huomattavasti typerämmin kuin jälkikasvunsa.

S.P.

Brats

Valmistusmaa ja -vuosi: Yhdysvallat 1930.
Tuotanto: Hal Roach/ MGM. Ohjaus: **JAMES PARROTT**. Tarina: Leo McCarey. Leikkaus: Richard Currier. Näyttelijät: Stan Laurel, Oliver Hardy, Jean Harlow (valokuvana). 19 min. - mv - opt. englanninkielinen ääni

LET THERE BE LIGHT

Sisältö

John Hustonin sotadokumenttitrilogian kolmas osa kertoo sodassa psyykkisesti vammautuneista amerikkalaisista sotilasta, heidän hoidostaan ja kuntoutuksestaan. *Let there be light* on kuvattu sotilassairaalaan New Yorkissa 1945 - 46. Ensin esitellään sairaalaan tulevia potilaita ja heidän sairautensa laatua, sitten kuvataan hoitoa ja

hoitomenetelmiä, lääkekäsittelyjä, hypnoosia ja terapiaa. Lopuksi esitellään hoidon tulokset.

Arvio

Elokuvan *The battle of San Pietro* valmistumisen jälkeen Huston sai tehtäväkseen kuvata sodassa henkisesti vammautuneiden sotilaiden kuntouttamista. Alkuperäisenä tarkoituksena oli osoittaa, että myös nämä sodan uhrit olivat parannettavissa, ja vähentää siviilimaailman ennakkoluuloja tällaisia kotiutettavia kohtaan.

Tämän tehtävän elokuva olisi epäilemättä täyttänytkin, mutta autenttiset kuvaukset sodan jättämistä jäljistä potilaiden mieliin olivat liikaa elokuvan tilanneelle sotaministeriölle. Elokuvan julkista esittämistä ei sallittu yli kolmeenkymmeneen vuoteen.

Ne jotka elokuvan ovat päässeet näkemään, ovat yleensä pitäneet sitä yhtenä merkittävimmistä koskaan tehdyistä sotaan liittyvistä dokumenteista.

R.K.

Let there be light

Valmistusmaa ja -vuosi: Yhdysvallat 1946. Tuotanto: Army Pictorial Service. Ohjaus, leikkaus: **JOHN HUSTON**. Kuvaus: Stanley Cortez. Selostus: John Huston, Charles Kaufman, tekstin lukee Walter Huston. 58 min. - mv - opt. englanninkielinen ääni -K8-

LISTEN TO BRITAIN

Sisältö

Listen to Britain on kokooma kuvia ja ääniä sotaa käyvästä Englannista. Lyhyen johdannon jälkeen elokuvassa ei ole selostustekstiä. Kuvauksen kohteena on kotirintama. Viljapeltojen yllä lentävät Spitfiret, lapset leikkivät koulupihalla, kadulla jyrisevät tankit. Flanagan ja Allen viihdyttävät työläisiä kanttiinissa, Myra Hess soittaa ruokatuntikonsertissa. Esillä on sotataiteen näyttely, samalla kun taidemuseon seinillä riippuvat vain kehykset, taideteokset on viety turvaan. Tehtaissa valmistetaan tankkeja ja pommikoneita, Lontoon taivaalla on sulkupalloja.

Arvio

Listen to Britain on yksi parhaiten tehonsa säilyttäneistä Englannissa sodan aikana tuotetuista lyhytelokuvista. Se on myös yksi parhaita Humphrey Jenningsin elokuvista. Valmistusaikanaan sitä arvosteltiin melko jyrkästikin, koska se joidenkin mielestä puhui toisarvoisista asioista silloin, kun kansakunta oli keskellä sotaa. Myöhemmin on nähty elokuvan arvo.

Listen to Britain havainnollistaa myytin sotaa käyvästä Englannista sellaisena kuin englantilaiset ovat nuo vuodet halunneet muistaa. Elokuva esittää arvot, jotka ovat uhattuina, kulttuuri, totuus (BBC ja Englannin parlamentti), perhe (lapset koulupihalla).

Keskusteltavaksi

Kuinka elokuvassa havainnollistetaan, että Englanti itse asiassa vaalii myös saksalaista kulttuuria hävitykseltä? Jenningsin esitystapaa voi sanoa imagistiseksi, kuvasto ei ole alleviivaavasti symbolista, vaikka elokuvan kuvien voi yleensä tulkita edustavan tiettyjä abstrakteja käsitteitä. Silti elokuvassa nähdään joitakin vakiintuneita Englantiin ja sen perinteeseen liittyviä symboleja. Mitä ne ovat?

R.K.

Listen to Britain

Valmistusmaa ja -vuosi: Iso-Britannia 1942. Tuotanto: Crown Film Unit/Ian Dalrymple. Ohjaus, käsikirjoitus, leikkaus: **HUMPHREY JENNINGS, STEWART McALLISTER**. Apulaisohj.: Joe Mendoza. Kuvaus: Henry E. Fowle. Esipuhe: Leonard Brockington. Äänitys: Ken Cameron. 21 min. - mv - opt. englanninkielinen ääni -S-

LONDON CAN TAKE IT

Sisältö

Elokuva kertoo Saksan käymästä ilmasodasta Englantia vastaan vuonna 1940. Amerikkalaisen reporterin Quentin Reynoldsin kommentaari sitoo elokuvan osat yhteen. Lontoolaisia kuvataan palaamassa illalla työstä kotiin ja valmistautumassa illan ja yön ilmahyökkäykseen. Kuvataan toisaalta pommien aikaansaamaa tuhoa, toisaalta kaupungin asukkaiden päättäväisyyttä ja rauhallisuutta. "Nämä siviilit ovat hyviä sotilaita", Reynolds toteaa. Aamulla kaupunki jatkaa elämäänsä uusista menetyksistä huolimatta. Kommentaattori korostaa, kuinka ilmahyökkäykset ovat vahvistaneet englantilaisten tahtoa vastarintaan ja heidän yhteishenkeään.

Arvio

Elokuva rakentuu kertomukseksi yhdestä yöstä, iltapäivästä seuraavan päivän aamuun ilmahyökkäysten ollessa voimakkaimmillaan loppuvuodesta 1940. Humphrey Jenningsin osuus elokuvassa on lähinnä kuvaajan, vaikka hänet mainitaankin yleensä ohjaajaksi Harry Wattin kanssa. Arkipäiväinen ja tavanomainen keskellä epätavallista, ihmiset normaaleissa toimissaan keskellä sodan tuhoja luo elokuvan atmosfääriin.

Keskusteltavaksi

Elokuvan kommentaattori ei ole ns. kaikkietävä, yleisön yläpuolelle asettuva kertoja. Hän on henkilö, joka esittäytyy katsojalle, esittää silminnäköjen kertomuksen. Miten tämä palvelee elokuvan tekijöiden tarkoituspäätä? Minkälaisen sävyn tällaisen kertojan käyttäminen luo?

R.K.

London can take it

Valmistusmaa ja -vuosi: Iso-Britannia 1940. Tuotanto: Crown Film Unit. Ohjaus: **HARRY WATT, HUMPHREY JENNINGS**. Kuvaus: Jonah Jones, Henry E. Fowle, Humphrey Jennings. Kertoja: Quentin Reynolds. Äänitys: R.A. Cameron. Musiikki: "A London symphony", Vaughan Williams. 11 min. - mv - opt. englanninkielinen ääni -S-

LUVATON LEMMIKKIELÄIN

Sisältö

Stan ja Ollie asuvat alivuokralaisina. Heidän lemmittynsä on Laughing Gravy -niminen koira, jota vuokraisäntä vainoo. Kaverukset suojelevat lemmikkiään, mutta isäntä saa heidät piilotelusta kiinni ja häätö odottaa. Talo julistetaan kuitenkin karanteeniin, ja isäntä ampuu itsensä.

Arvio

Luvatton lemmikkieläin on parin keskitasoa olevia elokuvia, uudelleenfilmatisointi työstä *Angora love*. Elokuvan tarina on ehjä, mutta gagit hieman kuluneita. Niiden huumori pohjaa varsin paljon thrill-komedian, "kiipeilykomedian" keinoihin. Gagien vähäverisyydestä huolimatta elokuva on mielenkiintoinen. Se tuo esiin kaverusten kaikessa toraisuudessaankin kiinteän suhteen ja sen suuren lämmön, millä he suhtautuvat itseään heikompiin, kuten tässä tapauksessa koiraan.

S.P.

Laughing Gravy

Valmistusmaa ja -vuosi: Yhdysvallat 1931. Tuotanto: Hal Roach/ MGM. Ohjaus: **JAMES W. HORNE**. Käsikirjoitus: H.M. Walker. Leikkaus: Richard Currier. Näyttelijät: Stan Laurel, Oliver Hardy. 18 min. - mv - opt. englanninkielinen ääni

LÄÄKÄRI

Sisältö:

Harold Lloyd esittää nuorta lääkäriä, jonka vastaanotolle tuodaan unissaan kävelevä tyttö. Tyttö ja Harold rakastuvat ensi silmäyksellä. Haroldin toveri kutsuu tämän maistamaan itse tehtyä alkoholijuomaa. Valmiit pullo alkavat kuohua yli, kaverit joutuvat juomaan koko varaston. He törmäilevät juovuksissa kadulla ja hotellissa. Harold näkee unissakävelijätöön olevan taas liikkeellä ja lähtee seuraamaan tätä. Tyttö kävelee rakennuksen ulkoreunalla, Harold perässä ja joutuu suljetuksi ulos. Selvittyään korkeuksista takaisin sisälle Harold ja tyttö vihityttävät toisensa alakerran papilla.

Arvio:

Harold Lloyd muistetaan parhaiten ns. thrill-komedioistaan, joita hän valmisti puolenkymmentä. *Lääkäri* on niistä järjestyksessä toinen. Lloydin komiikka on usein akrobaattimaista, hänen fyysiselle notkeudelleen ja vaaratilanteille rakentuvaa. *Lääkärissä* siitä saadaan makua vasta elokuvan loppupuolella, jolloin Lloyd taiteilee korkeuksissa. Alku on perinteistä humalaisten toilailujen kuvausta.

S.P.

High and dizzy

Valmistusmaa ja -vuosi: Yhdysvallat 1920. Ohjaus: **HAL ROACH**. Kuvaus: Walter Lundin. Näyttelijät: Harold Lloyd, Roy Brooks, Mildred Davis, Wallace Howe. 21 min. - mv - opt. musiikkiäänä

NAISTEN TAKIA

Sisältö

James Finlayson esittää menestyvää miestä, jota entinen naistuttava kiristää. Finlaysonin kumppani Stan joutuu rahoittamaan naista ja hänen on pakko esitellä tämä vaimonaan. Kiristäjä pakottaa Stanin viemään itsensä Finlaysonin juhliin. Oikean rouva Laurelin saapuessa paikalle saavat sekä Stan että Finlayson äkäisen lähdön.

Arvio

Naisten takia on hyvä näytö Hal Roachin tuottamon 20-luvun loppupuolen yleislinjasta ennen kuin hän löysi suurimmat menestyksensä, *Our gang* -sarjan sekä Laurelin ja Hardyn. Naisten takia ei ole varsinainen Ohukainen ja Paksukainen -elokuva, vaikka molemmat näyttelevät siinä: he eivät esiinny parina, vaan Hardylla on vain pieni sivuosa. Elokuvan rytmitys on kiihkeä. Toiminta rullaa vauhdilla eteenpäin, ilmavuudelle ja nyansseille ei jää paljoa tilaa. Laurel ja Hardy

palasivat aiheeseen myöhemmin uudelleenfilmatisoinnissa *Chicken come home* 30-luvun alussa.

S.P.

Love 'em and weep

Valmistusmaa ja -vuosi: Yhdysvallat 1927. Tuotanto: Hal Roach/ Pathé. Ohjaus: **FRED GUIOL, CLYDE BRUCKMAN**. Näyttelijät: James Finlayson, Stan Laurel, Mae Busch, Oliver Hardy. 20 min. - mv - opt. musiikkiääni

NIGHT MAIL

Sisältö

Night mail kertoo postilaitoksen erikoispikajunasta, joka kuljettaa postia välillä Lontoo - Glasgow. Juna esitetään postilaitoksen ja englantilaisten ylpeytenä, joka kulkee täsmällisesti ajallaan ja tuo postin luotettavasti perille. Ratavarren asukkaat voivat tarkastaa kellonsa sen mukaan. Matkalla postia lajitellaan junassa. Elokvassa kerrotaan, kuinka tämä tapahtuu ja kuinka postisäkkejä jätetään vauhdissa määräpaikkoihin ja kuinka lisää postia otetaan mukaan. Elokvaa lyyrisessä loppunousussa yhdistyvät Benjamin Brittenin musiikki ja W.H. Audenin kirjoittamat säkeet tehokkaasti kuviin määränpäänsä saavuttavasta junasta.

Arvio

Night mail on ehkä kuuluisin englantilaisen 30-luvun dokumenttielokuvan edustaja. Siinä yhdistyvät jo vuosikymmenen lopulla toisistaan eroavat näkemykset vielä yhdeksi kokonaisuudeksi. Elokvaa alkupuoli on tyyliltään realistista havainnointia. Postin lajittelujaksot on kuvattu studiossa. Kysymyksessä on rekonstruktio, jossa näyttelijöinä käytetään postijunan työntekijöitä. Lopussa Brittenin ja Audenin panos on näkyvin.

Harry Watt lienee vastuussa elokuvan kokonaisuudesta. Osan selostustekstistä lukee Grierson itse, lopun runon esittää Stuart Legg. Elokuva vaatii hyvät esitysolosuhteet, ääni on teknisesti heikkotasoinen.

Keskusteltavaksi

Chris Brögger on tulkinut elokuvan tekijöiden tarkoituspäätä seuraavasti: tarkoituksena ei ole vain tiedottaa, vaan innostaa ja rohkaista yleisöä. Englannin demokratia on niin hyvin järjestäytynyt, että jopa yöposti Skotlantiin toimitetaan määränpäähensä innoittavalla tavalla. Tulkinta on hieman ironinen. Miten se on perusteltavissa?

R.K.

Night mail

Valmistusmaa ja -vuosi: Iso-Britannia 1936. Tuotanto: GPO Film Unit/ John Grierson. Ohjaus, käsikirjoitus: **BASIL WRIGHT, HARRY WATT**. Äänisuunnittelu: Alberto Cavalcanti. Äänitys: A.W. Pawley, Sullivan. Kuvaus: Jonah Jones, H.E. Fowle. Musiikki: Benjamin Britten. Runo: W.H. Auden. Leikkaus: R.Q. McNaughton, Basil Wright. 24 min. - mv - opt. englanninkielinen ääni

NUOHOOJAT

Sisältö

Toverit ovat jälleen kerran vaihtaneet ammattia ja toimivat nuohoojina. Heidät on kutsuttu hullun tiedemiehen kotiin puhdistamaan takkaa. Tiedemies on keksinyt nuorennuslääkkeen, jota kokeilee ankaan. Tällä välin Stan ja Ollie ovat täydessä touhussa: kuten tavallista, työstä tahtoo tulla pannukakku. Kaverukset melskaavat sekä ulkona että sisällä tuhoten savupiipun ja olohuoneen sisustuksen.

Arvio

Nuohoojat ei ole Laurel ja Hardy -farssien parhaimmista, juoni on teennäinen ja ontuva. Elokvaa huumori perustuu lähes täysin tutulle tuhoamisteemalle. Toteutus on tällä kertaa pakotettua ja ennen pitkää konemaiseksi muuttuvaa. Elokvaa heikko ääni vaikeuttaa jonkin verran seuraamista.

S.P.

Dirty work

Valmistusmaa ja -vuosi: Yhdysvallat 1933. Tuotanto: Hal Roach/ MGM. Ohjaus: **LLOYD FRENCH**. Leikkaus: Bert Jordan. Näyttelijät: Stan Laurel, Oliver Hardy, Lucien Littlefield. 18 min. - mv - opt. englanninkielinen ääni

OTTELU

Sisältö

Kaverukset ovat satamaan saapuneita valaanpyytäjiä. Majatalossa he joutuvat pelastamaan palvelustytön lemmentähtä omistajan käsistä. He kohtaavat raivostuneen majatalon isännän uudelleen nyrkkeilykehässä, mutta Stan suorittaa kaikkien ihmeeksi tyrmäyksen.

Arvio

Ottelu on selvästi kaksijakoinen elokuva, jossa kaksi erillistä tarinaa on nivottu löyhästi

yhteen. Alkujaan materiaali oli aikomus käyttää koomikoiden ensimmäisessä pitkässä työssä *Mohikaanimonnit motissa*. Ottelussa on muutamia gageja, jotka kehittyivät täyteen loistonsa kaverusten kokoillan elokuvissa. Sinänsä *Ottelu* on koomikoiden uralla hieman keskitasoa parempi elokuva, jonka nyrkkeilykohtaus on selvä laina Chaplinin vuotta aiemmin valmistuneesta *Kaupungin valoista*.

S.P.

Any old port

Valmistusmaa ja -vuosi: Yhdysvallat 1932.
Tuotanto: Hal Roach/ MGM. Ohjaus: **JAMES W. HORNE**. Dialogi: H.M. Walker.
Kuvaus: Art Lloyd. Näyttelijät: Stan Laurel, Oliver Hardy, Walter Long, Jacqueline Wells. 20 min. - mv - opt. englanninkielinen ääni

PALVELIJA

Sisältö

Ollie on viettänyt kesäleskeyttään juhlimalla kunnolla. Talo on kuin pyörremyrskyn jäljiltä. Hän kutsuu Stanin auttamaan siivouksessa.

Arvio:

Palvelija perustuu tuttuun ideaan, kesälesken toilailujen siivoamiseen. Kuluneisuudesta huolimatta tarina on erinomainen näyttö siitä, miten Laurel ja Hardy pystyivät kehittämään yksinkertaisista lähtökohdista suppeassa miljöössä (tässä tapauksessa Paksukaisen kodissa) sarjan nerokkaita gageja.

Elokuva on jakautunut kahteen osaan: alussa Ollie potee kohmelossa tunnontuskia ja kutsuu Stanin auttamaan eilisillan juhlien sotkujen siivouksessa. Alkujakson huumori on lähes yksinomaan verbaalista ja vaatii vähintään kohtalaista englannin taitoa. Jälkimmäinen osa, sotkujen siivous perustuu sen sijaan tilannekomiikalle, joka on täsmällisyydessään ylittämätöntä. Kohtaus huipentuu täydelliseen katastrofiin: Ollien lakoninen tyyneys kyseisen tuhon jälkeen on ehdottomasti yksi elokuvakomedian historian merkittäviä hetkiä.

S.P.

Helpmates

Valmistusmaa ja -vuosi: Yhdysvallat 1931.
Tuotanto: Hal Roach/MGM. Ohjaus: **JAMES PARROTT**. Käsikirjoitus: H.M. Walker. Leikkaus: Richard Currier.
Näyttelijät: Stan Laurel, Oliver Hardy. 20 min. - mv - opt. englanninkielinen ääni

THE PLOW THAT BROKE THE PLAINS

Sisältö

The plow that broke the plains kertoo Yhdysvaltojen keskilänttä vaivanneiden hiekkamyrskyjen ja autioitumisen taustasta, maaperän kestokyvyn ylittävästä viljelystä. Aluksi alue esitetään karjankasvattajien paratiisina. Ensimmäinen maailmansota nostaa vehnän hintoja ja sen seurauksena uutta maata otetaan runsaasti viljelykseen. Kuivuus ja hiekkamyrskyt pakottavat monet viljelijät luopumaan maistaan 30-luvun alussa. Lopussa kuvataan köyhtyneiden perheiden vaellusta kohti länttä.

Arvio

Suuren lamakauden aikana 30-luvun alkupuolella aloitettiin Yhdysvalloissa presidentti Rooseveltin ns. New deal -ohjelma. Yhtenä osana siihen liittyi kansalaisten valistaminen maan todellisista oloista. Tässä tarkoituksessa hallitus tuotti myös muutamia elokuvia. Pare Lorentzin ohjaama *The plow that broke the plains* oli niistä ensimmäinen. Se oli myös ensimmäinen Lorentzin tekemä elokuva, mutta sille antoi erityistä painoa osaava kuvaajaryhmä, johon kuului mm. maineikas valokuvaaja Paul Strand.

Elokuva pääsi vaikeuksien jälkeen myös yleiseen elokuvateatterilevitykseen. Rooseveltin poliittiset vastustajat näkivät elokuvan vaali-propagandana, veronmaksajien rahojen käyttönä oman ohjelman propagoimiseen. Hallituksen kotimaiselle yleisölle tuottamien elokuvien tarina jäikin poliittisten paineiden takia melko lyhyeksi.

Keskusteltavaksi

Miten Lorentzin elokuvan sanoma on määriteltävissä? Minkälainen tehtävä on musiikilla? Mistä ovat löydettävissä elokuvan kuvalliset esikuvat ja vaikuttajat?

R.K.

The plow that broke the plains

Valmistusmaa ja -vuosi: Yhdysvallat 1936.
Tuotanto: Yhdysvaltain hallitus/ maatalousministeriö. Ohjaus, käsikirjoitus, leikkaus: **PARE LORENTZ**. Kuvaus: Paul Strand, Ralph Steiner, Leo Hurwitz, Paul Ivano. Musiikki: Virgil Thomson. Kertoja: Thomas Chalmers. Suomenkielinen selostus: Pentti Pesä. 30 min. - mv - magn. suomenkielinen ääni -S-

THE POWER AND THE LAND

Sisältö

Elokuva on viimeisiä Yhdysvaltojen hallituksen tuottamia ns. New deal -elokuvia. Siinä kerrotaan maaseudun sähköistämishankkeen toteuttamisesta. Ohjelman vaikutusta esitellään yhden esimerkkiperheen, Parkinsonien kautta. Elokuva jakautuu kahteen osaan, ennen sähköistämistä ja sen jälkeen. Aikaisemmin sähköistäminen jouduttiin tekemään monenlaisia ja usein raskaita työvaiheita, jotka sähköä avulla käyvät helpommin.

Elokuvassa painotetaan myös pienviljelijöiden yhteistoiminnan tarvetta, osuustoiminnan välttämättömyyttä. Sävy ei silti ole saarnaava, vaikka selostajan aitoamerikkalainen vauhti onkin paikoitellen melkoinen.

Arvio

Joris Ivens oli vuonna 1940 jo kokenut elokuvan tekijä. Ennen tätä elokuvaa hän oli ollut raskailta kuvausmatkoilla Espanjassa ja Kiinassa, joten *The power and the land* merkitsi samalla eräänlaista hengähdystaukoa hänen urallaan. Ivensin työtä elokuvan parissa varjosti elokuvia tuottavan toimiston lakkautusuhka, joka toteutuikin samana vuonna. Elokuva antaa hyvän kuvan Ivensin työskentelytavoista, vaikka asetelma onkin pakosta hieman yksioikoinen: sähköistys muuttaa tilan olot kuin taikaiskusta.

Keskusteltavaksi

Elokuvassa on käytetty amatöörejä, jotka esittävät lähinnä itseään ja työtään. Silti elokuvaan sisältyy eräänlainen rekonstruktio. Parkinsonien tilalla oli jo sähköt, joten elokuvan ensimmäinen osa oli lavastettava. Näkykö tämä elokuvasta? Sähköistys nähdään elokuvassa moninaisesti tilan ihmisiin ja elämään vaikuttavana. Minkälaisiin erilaisiin asioihin sähköistys elokuvan mukaan vaikuttaa sen lisäksi, että se helpottaa työtä tilalla?

R.K.

The power and the land

Valmistusmaa ja -vuosi: Yhdysvallat 1940. Tuotanto: U.S. Film Service. Ohjaus: **JORIS IVENS**. Käsikirjoitus: John Locke. Kuvaus: Floyd Crosby, Arthur Ornit. Leikkaus: Helen van Dongen. Musiikki: Douglas Moore. Selostusteksti: Stephen Vincent Benet. Lukija: William P. Adams. Suomenkielinen selostus: Pentti Pesä. 39 min. - mv - magn. suomenkielinen ääni -S-

PRELUDE TO WAR

Sisältö

Elokuva on alun perin tarkoitettu Yhdysvaltojen armeijalle koulutuskäyttöön. Se esittelee kehitystä 30-luvun Saksassa, Italiassa ja Japanissa. Tarkoituksena on osoittaa, kuinka näiden maiden kansalaiset vähitellen luopuivat ja joutuivat luopumaan vapaudesta ja demokratiastaan diktaattorien hyväksi, joiden suunnitelmissa on muiden maiden saaminen valtansa alle. Vastakohtana diktaattorien hallitsemalle maailmalle esitetään vapaa maailma, Yhdysvallat. Sen nähdään edustavan arvoja, jotka periytyvät aina Konfutselta, Moosekselta, Muhammedilta ja Jeesukselta. Heidän sanomansa nähdään kiteytyneenä Yhdysvaltojen itsenäisyysjulistuksessa: kaikki ihmiset syntyvät tasa-arvoisina.

Arvio

"Propagandaahan se on, mutta hyvää propagandaa", lienee ollut yleisin aikalaiskommentti Yhdysvalloissa. *Prelude to war* aloitti maineikkaan *Why we fight* -sarjan, jonka pyrkimyksenä oli perustella amerikkalaisille sotilaille, miksi Yhdysvallat on mukana toisessa maailmansodassa. Sarjan osista *Prelude* on ehkä sävyiltään hyökkäävin. Tyypillinen on kohtaus, jossa esitellään Hitlerin, Mussolinin ja Tojon kasvat: "If you ever meet them, don't hesitate" eli jos joskus tapaat jonkun näistä miehistä, älä epäröi...

Elokuva on koottu suurimmaksi osaksi uutiskuvista, erityisesti saksalaisista ja italialaisista propagandaelokuvista. Myös pätkiä Leni Riefenstahlin *Tahdon riemuvoitosta* on mukana.

Keskusteltavaksi

Elokuvaan sisältyy runsaasti rekonstruktioita, lavastettuja kohtauksia jotka havainnollistavat jotakin historiallista tapahtumaa. Erottuvatko ne selvästi muusta elokuvasta? Mitkä kohtaukset esimerkiksi ovat lavastettuja? Jättääkö elokuva fasismin noususta kertoessaan jotain olennaisia kehitykseen vaikuttaneita seikkoja mainitsematta? Armeija suoritti elokuvan vaikutuksesta laajan tutkimuksen, jossa tultiin siihen tulokseen että elokuvan vaikutus katsojaan oli lyhytaikainen, ei pysyvä. Mistä elokuvan piirteistä se saattaa johtua?

R.K.

Prelude to war

Valmistusmaa ja -vuosi: Yhdysvallat 1943. Tuotanto: Orientation Branch of the U.S. War Department/ Capra. Ohjaus: **FRANK CAPRA**. Käsikirjoitus: Eric Knight, Anthony Veiller. Kertoja: Walter Huston. Leikkaus: William Hornebeck. Tausta-

tutkimus: Richard Griffith. Musiikki: Dimitri Tiomkin. 53 min. - mv - opt. englanninkielinen ääni -K8-

RAKENNUSTYÖLÄISET

Sisältö

Stan ja Ollie ovat työssä puusepänverstaalla. He kinastelevat muiden työmiesten kanssa ja keskenäänkin. Pahimpien torailujen välillä he yrittävät työskennellä epäonnistuen aina täydellisesti. Viimein kaikki muuttuu sekasoroksi, jonka lopuksi koko verstaas hajoaa.

Arvio

Rakennustyöläiset on parin tunnetuimpia lyhytfarsseja. Se pohjaa täysin riehakkaalle slapstick-komiikalle, joka ei tunne rajoja. *Rakennustyöläisissä* ei ole varsinaista juonta, vaan se koostuu irtonaisista kohtauksista, joissa Laurel ja Hardy temmeltävät vapaasti ja riemukkaasti kuin pikkulapset.

S.P.

Busy bodies

Valmistusmaa ja -vuosi: Yhdysvallat 1933. Tuotanto: Hal Roach/ MGM. Ohjaus: **LLOYD FRENCH**. Kuvaus: Art Lloyd. Leikkaus: Bert Jordan. Näyttelijät: Stan Laurel, Oliver Hardy, Stanley Sanford, Charlie Hall. 19 min. - mv - opt. englanninkielinen ääni

RAKENNUSTYÖMAA

Sisältö

Harold kihlautuu naapuritoimiston tytön kanssa. Tyttö saa lähtöpassit, koska hänet palkanneella lääkäriellä ei ole potilaita. Harold lähtee hankkimaan niitä samassa talossa työskentelevän akrobaatin kanssa: temput ovat kieroja, mutta tehokkaita. Palattuaan Harold huomaa lemmittynsä kuhertelevan toisen miehen kanssa ja päättää tehdä itsemurhan tuoliin ampumalla. Hän joutuu tuoleineen kuitenkin viereisen rakennustyömaan palkille ja sitä myöten korkeille telineille. Ongelmia on sekä rasvalastan että kuuman niitin kanssa, ennen kuin hän selviää takaisin kovalle maalle. Siellä häntä odottavat tyttö ja vieras mies, joka osoittautuu tytön veljeksi. Tämä on vastavalmistunut pappi ja vihkii heidät.

Arvio

Rakennustyömaa on Harold Lloydin lyhyiden thrill-komedioiden kuuluisin ja onnistunein työ.

Tilanteet on kehitetty johdonmukaisesti ja loogisesti. Huomio kiintyy eritoten kuvauksen taitavuuteen, uskottavien kuvakulmien käyttöön joilla korkeusilluusio luodaan: tuolloinhan taustaprojisointia ei vielä tunnettu. *Rakennustyömaa* on klassikko lajissaan, yksi niitä elokuvia joihin Lloydin kuuluisuus perustuu.

S.P.

Never weaken

Valmistusmaa ja -vuosi: Yhdysvallat 1921. Tuotanto: Hal Roach. Ohjaus: **SAM TAYLOR, FRED NEWMAYER**. Näyttelijät: Harold Lloyd, Mildred Davis, Roy Brooks, Mark Jones, Charles Stevenson. 18 min. - mv - opt. musiikkiääni

RAUHANKADUN POLIISI (HILJAINEN KATU)

Sisältö

Kulkuri-Charlie löytää herätyskokouksessa uuden tien elämälleen. Hän hakeutuu poliisilaitoksen palvelukseen ja saa tehtäväkseen rauhoittaa Rauhankadulla riehuvan, koko korttelia terrorisoivan joukon. Monien kommellusten jälkeen Charlie päihittää yksin koko monikymmenpäisen sakin.

Arvio

Paremmiin *Hiljaisen kadun* nimellä tunnettu *Rauhankadun poliisi* on Chaplinin kuuluisimpia lyhytelokuvia. Se sisältää kaikki hänen komiikkansa olennaiset ainekset: paatoksen, sentimentalisuuden ja äärimmilleen hiotun mimiikan. Myös tarina on Chaplinille ominainen, yhteiskunnan vähäosaisia kuvaava sosiaalinen draama kätkeytyä komedian verhoon. Chaplin on *Rauhankadun poliisissa* parhaimmillaan, yksinkertaisesta muodostaan huolimatta elokuva on hiottu ja vivahteikas. Myös Chaplinin lähes balettimainen mimiikka on tässä elokuvassa sujuvimmillaan.

S.P.

Easy Street

Valmistusmaa ja -vuosi: Yhdysvallat 1917. Tuotanto: Mutual. Ohjaus, käsikirjoitus: **CHARLES CHAPLIN**. Kuvaus: Rollie Totheroh. Näyttelijät: Chaplin, Edna Purviance, Eric Campbell. 18 min. - mv - opt. musiikkiääni

SAIRAALA

Sisältö

Ollie makaa sairaalassa jalka kipsissä. Stan tulee tervehtimään tuomisinaan pähkinöitä ja kovaksikeitettyjä munia. Yrittäessään rikkoa pähkinöitä hän saa sairashuoneen sekaisin. Kommellusten keskellä Stan istahtaa vahingossa unilääkkeellä täytetyn ruiskun päälle. Kaverukset joutuvat lähtemään sairaalasta ja menevät autolleen. Stan käy rattiin, mutta unilääke alkaa vaikuttaa.

Arvio

Täyspitkässä muodossaan *Sairaala* on koomikoparin keskivertotuotantoa. Levityksessä oleva 16 mm versio on kuitenkin lyhennetty taitamattomasti. Se sisältää lähinnä elokuvan loppujakson: juoni pilkkoutuu varsin vaikeaselkoiseksi. Lisäksi lyhyt versio on kopioitu huonokuntoisesta 35 mm:n kopiosta, häiritsevät mustat juovat kulkevat kauttaaltaan elokuvan läpi.

S.P.

County hospital

Valmistusmaa ja -vuosi: Yhdysvallat 1932.
Tuotanto: Hal Roach/ MGM. Ohjaus: **JAMES PARROTT**. Dialogi: H.M. Walker.
Näyttelijät: Stan Laurel, Oliver Hardy, Billy Gilbert. 10 min. - mv - opt. englanninkielinen ääni

SAMALLA MITALLA

Sisältö

Kaverukset ovat kerrankin päässeet vihreälle oksalle ja omistavat sähkötavaraliikkeen. He tekevät tervehdyskäynnin viereiseen sekatavarakauppaan. Kauppias suhtautuu ammattiveijjiinsä penseästi, ja kun Paksukainen joutuu vahingossa tekemisiin tämän vaimon kanssa, on avoin sota julistettu. Liikkeenomistajat alkavat kilvan tuhota toistensa omaisuutta. Taiston ollessa kiivaimmillaan poliisi puuttuu asiaa. Vihamiehet tekevät vastahakoisesti sovinnon. Liikkeeseensä palatessaan Ohukainen ja Paksukainen huomaavat, että siellä vierailut pikkumies on tyhjentänyt koko kaupan.

Arvio

Elokuvan *Samalla mitalla* perusasetelma muistuttaa koomikoiden aikaisempaa mestariteosta *Kuusikauppiaat*. Samalla se on suoraa jatkoa elokuvalle *Iloiset kaverit*. *Kuusikauppiaitten* veroiseksi *Samalla mitalla* ei kohoa. Silti se on parhaita Laurelin ja Hardyn myöhäiskauden lyhytfarsseista, vaikka slapstick-jaksot vaikuttavat silloin tällöin liiankin remuavilta.

S.P.

Tit for tat

Valmistusmaa ja -vuosi: Yhdysvallat 1935.
Tuotanto: Hal Roach/ MGM. Ohjaus: **CHARLES ROGERS**. Kuvaus: Art Lloyd.
Leikkaus: Bert Jordan. Näyttelijät: Oliver Hardy, Stan Laurel, Charlie Hall, Mae Busch. 20 min. - mv - opt. englanninkielinen ääni

SAN PIETRON TAISTELU

Sisältö

San Pietro on italialainen pikkukaupunki, jonka amerikkalaiset valloittivat saksalaisilta vuoden 1944 alussa. Hustonin elokuva kertoo taistelun kulun. Elokuva alkaa kenraali Mark Clarkin esipuheella. Sitten esitellään taistelumaasto ja alkuasetelmat. Taistelukuvaukset ovat lakonisia. Kuvattu aineisto puhuu puolestaan. San Pietron valtaaminen vaatii raskaita uhrauksia, vihollisen vastarinta on ankaraa. Taistelujen jälkeen kaupunki on raunioina. "Sotilaallisessa viattomuudessaan kaupunkilaiset pitivät meitä vapauttajina", kommentaattori toteaa.

Arvio

San Pietron taistelu on keskimäinen Hustonin Yhdysvaltojen armeijalle tekemistä kolmesta dokumenttielokuvasta. Yksinkertaisessa asiallisuudessaan tämä elokuva saavuttaa tehon, johon vain harva sodasta kertova elokuva yltää. Tämä siitä huolimatta, että armeijan edustajat aikoinaan lyhensivät elokuvaa melkoisesti erityisesti omien joukkojen menetystä koskevilta osilta.

Hustonin tinkimättömästä totuudellisuudesta kertonee jotain sekin, että hänen sotatrilogiansa kolmas osa *Let there be light* oli armeijan määrämässä esityskiellossa kymmeniä vuosia. Elokuvan julkinen ensiesitys oli syksyllä 1980.

Keskusteltavaksi

San Pietron taistelu on monella tavalla poikkeuksellinen sotadokumentti. Elokuva on Hustonin kunnianosoitus sotilaille, jotka täyttävät velvollisuutensa. Silti elokuvassa on havaittavissa hienovaraista ironiaa. Missä kohdin? Taistelun loputtua kuvataan siviilejä. Minkälainen on elokuvan suhtautuminen heihin? Mikä tavallisesti on siviiliväestön rooli sodasta kertovissa dokumenteissa?

R.K.

The battle of San Pietro

Valmistusmaa ja -vuosi: Yhdysvallat 1944.
Tuotanto: Army Pictorial Service of U.S. Signal Corps. Ohjaus, käsikirjoitus: **JOHN**

HUSTON. Kuvaus: Jules Buck, Huston, U.S. Signal Corpsin kuvaajat. Selostus: John Huston. Musiikki: Army Air Force Orchestra, Mormon Tabernacle Choir, St. Brendan's Boys' Choir. Suomenkielinen selostus: Pentti Pesä. 30 min. - mv - magn. suomenkielinen ääni

SEPPÄ

Sisältö

Buster Keaton on ammatilleen omistautunut seppä. Hänellä on kuitenkin paha vika: hän keskittyy yksityiskohtiin niin, että aiheuttaa huomaamattaan laajemmille kokonaisuuksille vahinkoa. Yritteliäs seppä mm. romuttaa auton yrittäessään korjata sitä. Seppä tutustuu temperamenttiseen tyttöön, mutta rakkaus ei roihahda molemmin puolin ennen kuin seppä pelastaa tytön pulasta.

Arvio

Seppä on Buster Keatonin parhaita lyhytkomedioita. Siinä näkyy hänen komiikkansa suurin valtti, onnistunut ajoitus: temput ja niiden toteutus on hiottu huippuunsa. Samalla *Seppästä* käy ilmi Keatonin kehittämän hahmon yritteliäisyys ja sinnikkyys, kuten myös koomikon mieltymys tekniikkaan: koneita käytetään gagien välikappaleina.

S.P.

The blacksmith

Valmistusmaa ja -vuosi: Yhdysvallat 1923. Tuotanto: Joseph Schenck. Ohjaus: **BUSTER KEATON.** Näyttelijät: Buster Keaton. 24 min. - mv - opt. musiikkiääni

SIMPANSSI

Sisältö

Ohukainen ja Paksukainen työskentelevät apumiehinä sirkuksessa, joka tekee konkurssin. Stan saa palkakseen kirppusirkuksen, Ollie tanssivan simpanssin. He etsivät majapaikkaa matkustajakodista, mutta simpanssilta se evättään. Apina kiipeää yöllä avoimesta ikkunasta isäntiensä luo. Se metelöi, jolloin mustasukkainen yömajan pitäjä luulee karanneen vaimonsa piilottelevan poikien luona.

Arvio

Simpanssi on uusi versio tarinasta, jonka Laurel ja Hardy olivat filmanneet jo kahdesti (*Luvaton lemmikkieläin* ja *Puhu pukille*). Simpanssi on kolmesta elokuvasta kaikkein heikoin: juoni on

venytetty. Elokuva on melkoisen tasapainoton, kun vertaa alun vauhdikasta sirkusjaksoa jälkimmäiseen yöpymisen kuvailuun. Koomikot vievät roolinsa läpi vanhan tottumuksen voimalla.

S.P.

The chimp

Valmistusmaa ja -vuosi: Yhdysvallat 1932. Tuotanto: Hal Roach/ MGM. Ohjaus: **JAMES PARROTT.** Dialogi: H.M. Walker. Kuvaus: Walter Lundin. Näyttelijät: Oliver Hardy, Stan Laurel, Billy Gilbert, James Finlayson. 25 min. - mv - opt. englanninkielinen ääni

TAAS UUSI SOTKU

Sisältö

Kulkurit Stan ja Ollie pakenevat poliisia taloon, jonka omistaja eversti Buckshot on matkoilla. Tätä ennen hän on tarjonnut talonsa vuokralle. Vuokralaiskandidaatti lordi Plumtree vaimoineen saapuu tutustumaan asuntoon. Ollie ja Stan joutuvat ottamaan isännän ja palvelijan roolit. Kaikki menisi hyvin, ellei oikea eversti Buckshot palaisi yllättäen kotiin.

Arvio

Taas uusi sotku on uudelleenfilmatisointi parivaljakon aiemmasta lyhytkomediasta *Duck soup*, joka perustui Laurelin isän keksimään sketsiin. *Taas uusi sotku* on verraten puhelias ja pitkä-jäykkäinen farssi, joka ei kuulu koomikoiden parhaisiin saavutuksiin. Paras hupi irtoaa Stanin roolinvaihdoksista: hän joutuu esittä-mään sekä mies- että naispalvelijaa. Laurelin ja Hardyn vakinainen kiistakumppani James Finlayson antaa osasuorituksellaan kuitenkin lisää jännitettä tarinaan.

Elokuvan kopiointivaiheessa on tapahtunut virhe. Sen vuoksi kuva on varsin tumma usean minuutin ajan, mikä kannattaa huomioida esitystilanteessa. Myös englannintaito on tarpeen.

S.P.

Another fine mess

Valmistusmaa ja -vuosi: Yhdysvallat 1930. Tuotanto: Hal Roach/ MGM. Ohjaus: **JAMES PARROTT.** Näyttelijät: Stan Laurel, Oliver Hardy, James Finlayson, Thelma Todd. 20 min. - mv - opt. englanninkielinen ääni

TÄYDELLINEN PÄIVÄ

Sisältö

Stan ja Ollie vaimoineen aikovat lähteä viikonloppuretkelle maaseudun rauhaan. Mukaan otetaan myös vastahakoinen eno. Ongelmia on jo ennen matkaan pääsyä yhtä lailla keittiössä kuin enon suostuttelussa. Suurimman vaivan aiheuttaa kuitenkin tempuille auto. Lopulta lähtö onnistuu, mutta retki katkeaa lyhyeen.

Arvio

Täydellinen päivä on Laurelin ja Hardyn ensimmäisiä lyhytelokuvia. Siirtymä mykkäelokuvasta ääneen ei ollut vielä täydellinen. Elokuva toimiikin varsin pitkälle mykkäfarssin keinoin. *Täydellisen päivän* idea, retki maalle on kulu- nut. Tarinan isä Leo McCarey rakentaa huumoria slapstick-perinteestä: Paksukaisen oikuttelevasta autosta ja enon kipeästä jalasta varioidaan useita eri gageja. *Täydellinen päivä* on arvostettu työ Laurel ja Hardy -tutkijoiden keskuudessa, siitä huolimatta se on rutiini- näyttö koomikkoparin taidoista.

S.P.

A perfect day

Valmistusmaa ja -vuosi: Yhdysvallat 1929. Tuotanto: Hal Roach/ MGM. Ohjaus: **JAMES PARROTT**. Käsikirjoitus: H.M. Walker - Leo McCareyn kertomuksesta. Leikkaus: Richard Currier. Näyttelijät: Stan Laurel, Oliver Hardy, Edgar Kennedy. 20 min. - mv - opt. englanninkielinen ääni

VAIKEUDESTA TOISEEN

Sisältö

Kaveruspari saa tuomion irtolaisuudesta. Tuomari päästää heidät vapaalle jalalle edellyttäen että he poistuvat kaupungista. Ulkona kaatosateessa he kohtaavat juopporatin, joka kutsuu heidät vieraakseen. Humalainen erehtyy kuitenkin talosta ja johtaa toverukset heidät tuominneen tuomarin kotiin. Nukkumasta noussut vaimo pyörtyy tunkeilijat nähdessään. Toverukset virvoittavat häntä vesikannussa olevalla pontikalla. Toipuessaan rouva on hilpeällä päällä. Järjestetään iloinen illanvietto, joka katkeaa tuomarin tullessa kotiin.

Arvio

Vaikeudesta toiseen on jäänyt jostain syystä varsin vähälle huomiolle Laurelin ja Hardyn uralla. Se on kekseliäs, joskin puhelias farssi. Koomikkopari on siinä eloisimmillaan: varsinkin jaksossa, jossa kaikki puhkeavat syvältä pulpuavaan elämäniloa heijastelemaan nauruun.

S.P.

Scram!

Valmistusmaa ja -vuosi: Yhdysvallat 1932. Tuotanto: Hal Roach/ MGM. Ohjaus: **RAYMOND McCAREY**. Kuvaus: Art Lloyd. Leikkaus: Richard Currier. Näyttelijät: Stan Laurel, Oliver Hardy, Rychard Cramer, Arthur Housman. 21 min. - mv - opt. englanninkielinen ääni

VAIKEUKSIEN PÄIVÄ

Sisältö

Stan ja Ollie ovat laman uhreja. Ystävällinen vanha rouva tarjoaa heille aterian. Rouva kuuluu näytelmäseurueeseen, joka harjoittelee olohuoneessa. Keittiössä murkinoivat pojat kuulevat, kuinka näytelmän julma vuokraisäntä uhkaa ajaa vanhuksen talostaan. Kaverukset päättävät pelastaa vanhan rouvan.

Arvio

Vaikeuksien päivä on mainio Ohukais- ja Paksukais -elokuva. Se ei sinänsä ole koomikoiden parhaita töitä, mutta siinä on monia hykerryttäviä yksityiskohtia jotka tekevät siitä miellyttävän katsomiskokemuksen. Kohtalainen englannin taito on tarpeen, mutta kieltä osamattomallekin löytyy hovin aihetta. Etenkin loppukohtaus, jossa ikuisesti kärsivä Stan antaa kerrankin Ollielle satikutia, on kerrassaan naseva.

S.P.

One good turn

Valmistusmaa ja -vuosi: Yhdysvallat 1931. Tuotanto: Hal Roach/ MGM. Ohjaus: **JAMES W. HORNE**. Dialogi: H.M. Walker. Kuvaus: Art Lloyd. Näyttelijät: Stan Laurel, Oliver Hardy, Mary Carr, James Finlayson, Billy Gilbert. 20 min. - mv - opt. englanninkielinen ääni

VANGIT

Sisältö

Stan ja Ollie ovat vankeja. Karkausyrityksen jälkeen he joutuvat työleirille, jota kuvernööri saapuu tarkastamaan. Pojat sähläävät kuvernöörin auton kanssa ja puhkaisevat sen jäädyttäjän. Vuodon tukkiakseen he laittavat jäädyttäjään riisiä, joka puuroutuu. Elokuva päättyy hurjaan puurosotaan.

Arvio

Stan Laurelin ja Oliver Hardyn komiikka perustuu paitsi heidän luomiensa hahmojen erilai-

suuteen, myös tuosta erilaisuudesta syntyvälle hedelmälliselle yhtenevyydelle: he ovat kuin saman soittimen eri puolia, toinen on toisen kaikupohja. *Vangit*-elokuva saattaisi kertoa vaikka sairaalasta jossa parivaljakko olisi hoitajina, koska itse vankina olemista käytetään vain vitsien rekvisiittana. Elokuvan rakenne on selkeän yksiviivainen: se alkaa pakoyrityksellä ja päättyy kaaokseen, toiminnan tempo kiihtyy koko ajan. Keskeisenä läpi elokuvan kulkevana aiheena on Stanin tekemä järjestelmällinen Ollien takin repiminen. Elokuvan loppuhuipennus noudattaa slapstick-komedian demokraattisia perinteitä, kaikki saavat osansa puurosta. *Vangit* edustaa mainiosti Laurelin ja Hardyn komiikan keskeisiä piirteitä.

P.K./ S.P.

The hoose-gow

Valmistusmaa ja -vuosi: Yhdysvallat 1929.
Tuotanto: Hal Roach/ MGM. Ohjaus:
JAMES PARROTT. Näyttelijät: Stan Laurel, Oliver Hardy, James Finlayson, Tiny Sanford. 20 min. - mv - opt. englanninkielinen ääni

YÖPÖLLÖT

Sisältö

Poliisipäällikkö moittii alaistaan laiskuudesta: erottaminen uhkaa, ellei tämä pian saa jotakin näkyvää aikaan. Konstaapeli ei halua potkuja, vaan keksii ovelan juonen. Hän yllättää Ohukaisen ja Paksukaisen nukkumasta puistonpenkiltä ja värvää nämä avukseen. Näiden on murtauduttava poliisipäällikön kotiin ja oltava ryöstävinään arvoesineitä. Konstaapeli ilmestyi si paikalle sankarina. Pakon edessä Stan ja Ollie suostuvat. He menevät päällikön talolle, mutta murto ei ota onnistuakseen.

Arvio

Yöpöllöt on äänielokuvan murroskauden töitä. Niinpä se eteneekin paremmin toiminnan kuin puheen kautta. Itse tarina on kiitollista materiaalia Laurelille ja Hardyille. He pystyvät sen puitteissa venymään lähes uskomattomaan koomiseen suoritukseen. Vanhoja tuttuja gageja varioidaan niin mestarillisesti, ettei nauru katkea hetkeksikään.

S.P.

Night owls

Valmistusmaa ja -vuosi: Yhdysvallat 1930.
Tuotanto: Hal Roach/ MGM. Ohjaus:
JAMES PARROTT. Tarina: Leo McCarey.
Leikkaus: Richard Currier. Näyttelijät:
Stan Laurel, Oliver Hardy, Edgar Kennedy.
20 min. - mv - opt. englanninkielinen ääni

NEUVOSTOELOKUVAN VUOSIKYMMENET

Entisen SN-seuran elokuvavalikoimassa on runsaasti elokuvan historian kannalta merkittäviä teoksia. Ajallisesti kokoelma sisältää elokuvia kaksikymmenluvulta kahdeksankymmenluvun lopulle, *Panssarilaiva Potemkinista Kuolleen miehen kirjeisiin*. **Sergei Eisensteinin** elokuvista on mukana lisäksi keskeneräiseksi jäänyt *Que viva Mexiko*, **Grigori Aleksandrovin** 1970-luvun lopulla kokoamana versiona. Kaksikymmenluvun elokuvaa edustaa myös NEP-kauden kuvastoa heijasteleva *Rakkaus on ihmeellinen*.

Kolmikymmenluvun sosialistisen realismin elokuvasovellutuksista ovat nähtävissä perusteokset *Tsapajev* ja *Maksim*-trilogia, ajan historiatulkinnat *Me olemme Kronstadtista*, *Baltian edustaja* ja *Kiväärimies* sekä **Mihail Rommin** vuosikymmenen lopulla ohjaamat **Lenin**-muotokuvat.

Nelikymmenluvun lopulle ja viisikymmenluvulle sijoittuvat lukuisat suurmieselämäkerrat. Viisikymmenluvun lopun tuotannosta voi mainita **Sergei Bondartshukin** esikoiselokuvan *Ihmisen kohtalo* sekä **Mihail Kalatozovin** *Älä odota kirjettä* ja **Grigori Tshuhra**in *Vain neljä päivää*. Luettelosta löytyvät myös **Andrei Tarkovskin** ja **Andrei Mihalkov-Kontshalovskin** esikoiselokuvat *Ei paluuta* ja *Ensimmäinen opettaja*.

1970-luvun neuvostoeelokuvan menestyksiä ovat **Elem Klimovin** *Agonja*, **Akira Kurosawan** *Dersu Uzala*, **Stanislav Rostotskin** *Ja ilta oli rauhaisa*, **Emil Lotianun** *Lautaarit* ja **Vladimir Menshovin** *Moskova ei usko kyyneliin*.

Anton Tsehovin tekstit ovat olleet pohjana muun muassa elokuville *Kunniamerkki kaulassa*, *Liian nuori vaimoksi* ja *Vanja-eno*. **Bulgakov**-sovituksia ovat *Iivana Julma vaihtaa ammattia* ja *Pako*. **Sholohovin** teoksiin perustuvat *Ihmisen kohtalo* ja *Tapahtui Donilla*.

Valikoimassa on mukana myös joitakin pitkiä dokumenttielokuvia. Aikansa asenteita heijastelevat viisikymmenluvun lopulla valmistuneet *Unohtumattomia vuosia 1917 - 57* ja *Ystäviksi Moskovassa*, dokumentti opiskelija- ja nuorisofestivaaleilta 1957. *Liekehtivä manner* on neuvostoeelokuvan keskeisen dokumentaristin **Roman Karmenin** tulkinta Etelä-Amerikan tilanteesta 1970-luvun alussa. *Katkera vuosi* kertoo Tšekkoslovakian tapahtumista vuonna 1968, ja ns. pysähtyneisyyden ajan peruskuvastoa kertaa *Kommunistin elämäntaival*, **Leonid Brezhnevin** 70-vuotispäivää juhlistava 1976 valmistunut dokumentti. Uudenlaista historiantulkintaa edustaa **Marina Babakin** palkittu elämäkertaelokuva 1980-luvulta, *Marsalkka Zhukov*.

R.K.

Aasian auringon alla (Alisher navoi)

1948 Kamil Jarmatov mv 104 min.

Aaveraja (Zastava v gorah)

1953 Konstantin Judin mv 104 min.

Agonia (Agonija)

1975 Elem Klimov väri 149 min.

Ainoa (Edinstvennaja...)

1976 Josif Heifits väri 96 min.

Akateemikko Pavlov (Akademik Pavlov)

1949 Grigori Roshal mv 106 min.

Anna Pavlova (Anna Pavlova)

1983 Emil Lotianu väri 152 min.

Aron kotka (Bogdan Hmelniitski)

1941 Igor Savtshenko mv 109 min.

Baltian edustaja/ Aamunkoi Nevalla

(Deputat Baltiki)

1936 Heifits ja Zarhi mv 91 min.

Bim mustakorva (Belye Bim tshernoje uho)

1977 Stanislav Rostotski väri 181 min.

Dersu Uzala (Dersu Uzala)

1975 Akira Kurosawa väri 143 min.

Ei paluuta (Ivanovo detstvo)

1962 Andrei Tarkovski mv 97 min.

Elämän oppitunti (Urok zhizni)

1955 Juli Raizman mv 109 min.

Ensimmäinen opettaja (Pervyj utsitelj)

1965 Andrei Mihalkov-Kontshalovski mv 102 min.

Hallituksen jäsen (Tslen pravitelstva)

1939 Heifits ja Zarhi mv 104 min.

Harmaa rosvo (Seryi razboinik)

1956 Boris Dolin mv 67 min.

Huckleberry Finnin seikkailut

(Sovsem propashtshji)

1972 Georgi Danelia väri

Ihmisen kohtalo (Sudba tseloveka)

1959 Sergei Bondartshuk mv 102 min.

Iivana Julma vaihtaa ammattia

(Ivan Vasiljevits menjaet professiju)

1973 Leonid Gaidai väri 93 min.

Ja ilta oli rauhaisa (...a zori zdes tihie)

1972 Stanislav Rostotski väri 188 min.

Jakov Sverdlov (Jakov Sverdlov)

1940 Sergei Jutkevitch mv 123 min.

Joutsenlampi (Lebedinoje ozero)
1968 Apollinari Dudko väri 82 min.

Julma romanssi (Zestokij romans)
1983 Eldar Rjazanov väri 143 min.

Kaksi kapteenia (Dva kapitana)
1956 Vladimir Vengerov mv 94 min.

Kalliolahden salaisuus (Neraslutshnije drusja)
1953 Vasili Zhuravljov mv 84 min.

Kasakoita Tonavalla
(Zaporozhets za Dunajem)
1953 V. Lapoknish mv 100 min.

Katjushan tarina (Voskresenie)
1961 Mihail Schweitzer mv 182 min.

Katkera vuosi
1969 mv 73 min.

Kertomuksia Leninistä (Rasskazi o Lenine)
1957 Sergei Jutkevitsh mv 114 min.

Kertomus oikeasta miesten miehestä
(Povest o nastojatstem tselovekam)
1948 Aleksandr Stolper mv 96 min.

Keskushyökkääjä (Tsento napadenia)
1947 S. Derevjanski ja I. Zemgano mv 73 min.

Kivinen kukka (Kamennyi tsvetok)
1946 Aleksandr Ptushko mv 92 min.

Kiväärimies (Tselovek s rjuzom)
1938 Sergei Jutkevitsh mv 87 min.

Kohta iskee myrsky/ Prologi (Prolog)
1956 Jefim Dzigan mv 100 min.

Kolme askelta elämään (Kollegi)
1963 Aleksei Saharov mv 101 min.

Kommunistin elämäntaival
1976 Bessarabov ja Kotshetkov väri 64 min.

Korvapuusti/ Pala sinistä taivasta (Postsetsina)
1980 Genrih Maljan väri 92 min.

Kotiinpaluu (Voszrazenije Vasilija Bortnikova)
1953 Vsevolod Pudovkin mv 107 min.

Krepysh - orlovilainen ravihevonen (Krepysh)
1981 Aleksandr Zguridi ja Nana Kldiashvili väri 91 min.

Krimillä viilenevä
1987 Villen Novak väri 148 min.

Kuka hän oli (Kak vas teperj nazyvatj?)
1965 Vladimir Tshebotrev mv 101 min.

Kultaisen tähden ritari (Kavaler zolotoi zvezdy)
1950 Juli Raizman mv 113 min.

Kun täytyi taistella (Aleksandr Parhomenko)
1942 Leonid Lukov mv 90 min.

Kunniamerkki kaulassa (Anna na tsheje)
1954 I. Annenski mv 87 min.

Kuolematon varuskunta (Bessmertnyj garnison)
1956 Zahar Agranenko mv 96 min.

Kuolleen miehen kirjeet
(Pisma mertvogo tseloveka)
1986 Konstantin Lopushanski väri 88 min.

Lautaarit (Lautary)
1972 Emil Lotianu väri 139 min.

Lenin lokakuussa (Lenin v oktjabre)
1937 Mihail Romm mv 94 min.

Lenin 1918 (Lenin v 1918 godu)
1939 Mihail Romm mv 120 min.

Lentoreitti 222 (Rejs 222)
1983 Sergei Mikaeljan väri 118 min.

Liekehtivä manner (Pilajusji kontinent)
1972 Roman Karmen väri 76 min.

Liekehtivät virstat (Ognennyje versty)
1957 Samson Samsonov mv 84 min.

Liian nuori vaimoksi (Poprygunja)
1955 Samson Samsonov mv 91 min.

Lokakuun päiviä (V dni oktjabrja)
1958 Sergei Vasiljev mv 102 min.

Looma - unohdettu ystävä
(Loma - zabytyj drug)
1983 Bizdin Ratsvelisvili väri 69 min.

Luottamus
1978 Edvin Laine ja Viktor Tregubovitsh väri 90 min.

Maksimiuoruus / Vastavirtaan
(Junost Maksima)
1935 Kozintsev ja Trauberg mv 99 min.

Maksimiuoruus (Voszrazenije Maksima)
1937 Kozintsev ja Trauberg mv 106 min.

Marsalkka Zhukov
(Marsal Zhukov. Stranitsy biografii)
1984 Marina Babak mv/väri 86 min.

Marusja alkaa koulun (Pervoklassuitsa)
1948 Ilja Frez mv 73 min.

Me olemme Kronstadtista/ Kronstadt
(Myi iz Kronstadta)
1936 Jefim Dzigan mv 88 min.

Miehet ja Polina (Muzhiki!)
1981 Iskra Babitsh väri 98 min.

Moskova ei usko kyyneliin
(Moskva slezam ne verit)
1979 Vladimir Menshov väri 149 min.

Muista oma nimesi (Pomni imja svoje)
1974 Sergei Kolosov väri 91 min.

Musta aurinko (Vassa Zhelesnova)
1953 Leonid Lukov mv 109 min.

Mustan meren kotka/ Amiraali Ushakov
(Admiral Ushakov)
1953 Mihail Romm mv 106 min.

Mustat silmät (Aleko)
1951 Sergei Sidelev mv 61 min.

Myrskyn poika/ Rohkeuden koulu
(Skova muzestva)
1954 V. Basov ja M. Kortshagin mv 91 min.

Nadezhda (Nadezhda)
1972 Mark Donskoi väri 97 min.

Naisten kohtalo (Zhenshini)
1966 Pavel Ljubimov mv 93 min.

Nyrkkeilyhansikas (Pervaja pertsatka)
1947 Andrei Frolov mv 86 min.

Näkemiin Maksim/ Myrskylintu
(Vyiborgskaja storona)
1939 Kozintsev ja Trauberg mv 117 min.

Näkemiin Marina (Sudjba Mariny)
1954 Viktor Ivtschenko mv 100 min.

- Orjameri** (Maksimka)
1953 Vladimir Braun mv 79 min.
- Pako** (Beg)
1973 Aleksandr Alov ja Vladimir Naumov väri 164 min.
- Palkkio** (Premija)
1975 Sergei Mikaeljan väri 90 min.
- Panssarilaiva Potemkin**
(Bronenosets Potemkin)
1925 Sergei Eisenstein mv 75 min.
- Paroni Ungernin loppu** (Ishad)
1968 Buntar ja Bobrovski väri 90 min.
- Potku** (Udar! Jeshjo udar!)
1968 Viktor Sadvovski väri 97 min.
- Rakastuneet** (Vljublennye)
1969 Eljor Ismuhamedov mv 82 min.
- Rakkaus on ihmeellinen/ Mosselpromin tupakkatyttö**
(Papirosnitsa ot Mosselproma)
1924 Juri Zheljabuzki mv 78 min.
- Rakkaus tulee kerran/ Villikoira Dingo**
(Dikaja sobaka Dingo)
1962 Juli Karasik mv 92 min.
- Rautakourat/ Suuri perhe** (Bolshaja semja)
1954 Josif Heifits mv 107 min.
- Rautavyöry** (Selesny potok)
1967 Jefim Dzigan väri 107 min.
- Reippain ottein** (Smelyje ljudi)
1950 Konstantin Judin mv 104 min.
- Rintamaromansi** (Voenno-polevoj romans)
1983 Pjotr Todorovski väri 99 min.
- Ristiinnaulittu saari** (Raspjatyj ostrov)
1968 Shota Manakadze mv 84 min.
- Romeo ja Julia** (Romeo i Dzulietta)
1954 Leo Arnshtam mv 93 min.
- Sergei Lazo** (Sergei Lazo)
1968 Aleksandr Gordon mv 90 min.
- Shipkan sankarit** (Gerjoi Shipki)
1955 Sergei Vasiljev mv 125 min.
- Sidonia/ Sinun kätesi lämpö** (Tiplo tvoih ruk)
1971 N. ja S. Managadze mv 79 min.
- Suloinen sana - vapaus**
(Eto sladkoje slovo - svoboda)
1973 Vitautas Zhalakjavitsus väri 142 min.
- Säveltäjä Glinka** (Glinka)
1952 Grigori Aleksandrov mv 109 min.
- Tanja** (Raznyje sudjby)
1956 Leonid Lukov mv 96 min.
- Tapahtui Donilla** (Donskaja povesti)
1964 Vladimir Fetin mv 96 min.
- Teheran -43** (Tegeran -43)
1980 Aleksandr Alov ja Vladimir Naumov väri 146 min.
- Teräskyntäjät** (Komandir korablja)
1954 Vladimir Braun mv 105 min.
- Tshapajev** (Tshapajev)
1934 S. ja G. Vasiljev mv 96 min.
- Tuhoava ase R-8/12/ Kuollut kausi**
(Mertvyi sezon)
1968 Savva Kulish mv 131 min.
- Tuliholvin alla** (Korabli shturmujut bastiony)
1953 Mihail Romm mv 95 min.
- Tulisydän** (Taras Shevtshenko)
1951 Igor Savtshenko mv 116 min.
- Unohtumattomat sivut** (Stranitsy bessmertja)
1964 Ilja Kopalin mv 71 min.
- Unohtumattomia vuosia 1917 - 1957**
(Nesabyvejemyje godu)
1957 Ilja Kopalin mv 80 min.
- Upseerit** (Ofitsery)
1971 Vladimir Rogovoi mv 96 min.
- Vain kylälääkäri** (Selskij vratsh)
1951 Sergei Gerasimov mv 117 min.
- Vain neljä päivää/ Sotilaan balladi**
(Ballada o soldate)
1959 Grigori Tshuhrai mv 88 min.
- Valinta** (Vybor)
1987 Vladimir Naumov väri 141 min.
- Vallankumousratsastajat** (Vsadniki revolutsij)
1969 Kamil Jarmatov mv 103 min.
- Vanja-eno** (Djadja Vanja)
1971 Andrei Mihalkov-Kontshalovski väri 104 min.
- Veren ääni** (Rodnaja krovj)
1964 Mihail Jershov mv 89 min.
- Viidennen B-luokan vekkuli**
(Tsudak iz pjatovo B)
1972 Ilja Frez mv 100 min.
- Viimeinen pyhänjännös** (Viimne reliikvia)
1969 Grigori Kromanov väri 91 min.
- Viva Meksiko!** (Da zdravstvuet Meksika!)
1979 Grigori Aleksandrov +
Que viva Mexico
1932 Sergei Eisenstein mv 89 min.
- Yllätysten tie** (Bolshaja doroga)
1962 Juri Ozerov mv 102 min.
- Ystäviksi Moskovassa**
(Myi podrushilis v Moskve)
1957 Mihail Slutski väri 118 min.
- Äitipuoli** (Matsheha)
1973 Oleg Bondarev väri 90 min.
- Älä odota kirjettä** (Neotpravlennoje pismo)
1959 Mihail Kalatozov mv 97 min.

Mediakasvatuksen opetusmateriaali

Oulun Elokuvakeskus ja Valveen elokuvakoulu ovat aloittaneet mediakasvatuksen opetusmateriaalin tuottamisen koulujen käyttöön. Opetusministeriö on tukenut hanketta. Oulun kaupunki kuuluu valtakunnalliseen Taikalamppu-verkostoon painopistealueinaan elokuvakasvatus ja sanataide.

Osoitteesta www.ouka.fi/oek/mediakasvatus löytyvä opetusmateriaali on suunnattu peruskoululaisille. Sen ovat valmistaneet kuvaamataidon opettaja **Markku Lang** ja äidinkielenopettajat **Elina Ylipartanen** ja **Harri Lehtola**. Oulun Elokuvakeskus on hankkinut kouluille elokuvan videoesitysoikeudet luokkatyöskentelyä varten.

PERUSASTEEN I. - 6. LUOKILLE

JÄNISMATKUSTAJA

Suomi 2003

Ohjaus, käsikirjoitus, animointi: **MIKKO JYLHÄ**

Jänismatkustaja on Mikko Jylhän ohjaama animaatio kalastajan veneeseen piiloutuvasta salamatkustajasta. Kalastaja on matkalla Kemiin, mutta pressun alle kätkeytynyt jänis haluaa etelään. Se on kyllästynyt lumeen ja pakkaseen.

DVD:n vuokra: 7 e/vrk 14 e/vk

Elokuva on vuokrattavissa DVD:nä Oulun Elokuvakeskuksesta. Tilausosoite on p. 08 881 1291 tai sauli.pesonen@oufilmcenter.fi. DVD:n tilaus- ja palautusosoite on Oulun Elokuvakeskus, Hallituskatu 7, 90100 Oulu.